Jaar-verslag

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

— Versie juni 2021

2020

SCSOG

“We stimuleren onze leerlingen in een **POSITIEF** klimaat hun mogelijkheden en talenten te ontdekken en te ontwikkelen”

— Missie

Algemene informatie

7

Verslag van
de raad van toezicht

13

Verslag van de GMR

17

Verslag van het bestuur

19

Verantwoording financiën

29

Continuïteitsparagraaf

39

“We hebben meer zicht op de **KWALITEIT** van ons primaire proces gekregen.”

Voorwoord

Het jaar 2020 was ook voor SCSOG een uitzonderlijk jaar door de gevolgen van de wereldwijde coronapandemie. Op 26 maart 2020 moesten onze scholen sluiten als gevolg van de landelijke richtlijnen van de overheid. In de loop van het jaar 2020 gingen de scholen op verschillende momenten weer (gedeeltelijk) open, maar ook weer dicht. Het was voor alle betrokkenen een grote uitdaging om aan de steeds wisselende omstandigheden en eisen tegemoet te komen. We hebben in het afgelopen jaar ervaren hoe flexibel en betrokken onze medewerkers waren om de uitdaging van het onderwijs op afstand vorm te geven. We hebben echter nog sterker dan anders ervaren hoe kwetsbaar een deel van onze leerlingen is. Het is dankzij de inzet en betrokkenheid van onze medewerkers gelukt om met alle leerlingen contact te onderhouden. We zijn binnen SCSOG geen leerlingen 'uit het zicht verloren'.

Hoewel we gelukkig weinig te maken hebben gehad met zieke leerlingen en medewerkers als gevolg van het coronavirus, hebben we dit kalenderjaar weinig continuïteit gekend in ons onderwijs. We hebben zo goed mogelijk de wisselende richtlijnen van de overheid opgevolgd. Tegelijkertijd binnen de beperkingen zo adequaat mogelijk onderwijs geboden aan onze leerlingen. In de periodes dat de scholen (gedeeltelijk) fysiek open waren, pakten we de draad snel weer op... Ook lukte het om het afstandsonderwijs zodanig in te richten dat er zeer frequent contact was met alle leerlingen. Voor meer praktijkgericht onderwijs bleek dit echter niet goed mogelijk. We hebben door alle verstoringen en veranderingen veel tijd en energie moeten besteden aan organisatorische zaken.

Ondanks bovenstaande ernstige belemmeringen hebben we toch een aantal beleidsmatige zaken kunnen oppakken en uitwerken in 2020. Zo hebben we een nieuw strategisch beleidsplan opgesteld voor de periode vanaf september 2020. We zijn heel tevreden over de gezamenlijke koers die we voor ogen hebben. Ook hebben we het traject ten aanzien van de herdefiniëring van de identiteit van de stichting kunnen afronden. De transitie van ons expertisecentrum heeft een mooi vervolg gekregen en we hebben stevig geïnvesteerd in onze ICT-infrastructuur. Van deze zaken en meer wordt hieronder in dit verslag gedaan.

In dit jaarverslag verantwoorden we ons over de ontwikkelingen en de resultaten van SCSOG over 2020. We kunnen, net als in 2019, over het jaar 2020 een gezonde financiële situatie rapporteren Dit biedt voldoende vertrouwen voor de komende jaren, waarin SCSOG zich zal blijven inspannen om onze leerlingen hun mogelijkheden en talenten te laten ontdekken en verder te ontwikkelen.

Ik wens u veel leesplezier!

— **Annalie Osinga**
Bestuurder Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

“We **ONDERSTEUNEN** kwetsbare kinderen en jongeren bij het verwerven van een plek in de maatschappij.”

Algemene informatie over SCSOG

De stichting en de scholen

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG) vormt het bestuur over vier scholen:

- **De Fiduciaschool:**
  School voor speciaal basisonderwijs (po)

- **De Kimkiel:**
  School voor speciaal basisonderwijs (po)

- **De Wingerd:**
  School voor (voorgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerenden (so)

- **De Bolster:**
  School voor praktijkonderwijs (vo)

De stichting heeft als doel het stichten, in stand houden en exploiteren van onderwijsinstellingen voor christelijk speciaal onderwijs in Groningen en het ondersteunen van het onderwijs in de regio op het terrein van leerlingondersteuning. De scholen zijn gehuisvest in de stad Groningen. De scholen verzorgen onderwijs en bieden ondersteuning aan leerlingen van het speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen en het praktijkonderwijs. Het expertiseteam van SCSOG zet de specifieke expertise van onze medewerkers in door het verlenen van diensten en het geven van ondersteuning binnen onze eigen stichting en aan andere scholen en besturen in de regio. In 2020 hadden de scholen van SCSOG op de teldatum (1 oktober 2020) 775 leerlingen. Het aantal leerlingen steeg licht ten opzichte van 2019 (toen waren het op de teldatum 760 leerlingen). Het aantal medewerkers van de stichting was in 2020 in totaal 175.

De scholen vallen onder drie verschillende onderwijswetten: de wet op het primair onderwijs (Fiduciaschool en De Kimkiel), de wet op de expertisecentra (De Wingerd) en de wet op het voortgezet onderwijs (De Bolster). De medewerkers vallen onder twee cao's: de cao voortgezet onderwijs (De Bolster) en de cao primair onderwijs (de overige drie scholen). De scholen van SCSOG hebben een groot voedingsgebied. De leerlingen zijn afkomstig uit de stad Groningen, de Ommelanden, de kop van Drenthe en het grensgebied van Friesland. SCSOG participeert actief in drie samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs.

Missie en visie van SCSOG

SCSOG heeft haar missie en visie geformuleerd in 2018. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten zijn leidend voor de vijf onderdelen van de stichting.

"Wij stimuleren onze leerlingen om in een POSITIEF klimaat hun mogelijkheden en talenten te ontdekken en te ontwikkelen."

— Missie

“Wij willen onze leerlingen in staat stellen zelfredzaam te zijn en hun talenten te gebruiken. We ondersteunen kwetsbare kinderen en jongeren bij het verwerven van een plek in de maatschappij.

We doen dit vanuit betrokkenheid en verbondenheid. We bieden onze leerlingen een veilig en positief klimaat. We leggen de lat met betrekking tot prestaties en competenties in relatie tot de mogelijkheden van iedere leerling zo hoog mogelijk.

Onze medewerkers spelen een centrale en leidende rol in de **ONTWIKKELING** van leerlingen. Daarom investeren wij in de deskundigheid en professionaliteit van al onze medewerkers. Om te zorgen dat leerlingen zo veel mogelijk kansen krijgen, werken we samen met ouders, andere scholen en besturen, bedrijven en (zorg-) instellingen.

Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, zijn welkom bij ons. We willen voor leerlingen en voor leerkrachten een leer- en werkgemeenschap zijn op basis van open christelijke waarden. We willen een leercultuur bevorderen door een professionele dialoog tussen leerlingen, medewerkers en schoolleiding. Op directieniveau willen we door het stimuleren van de onderlinge samenwerking het collectief versterken en de kracht van de afzonderlijke scholen vergroten.”

— Visie

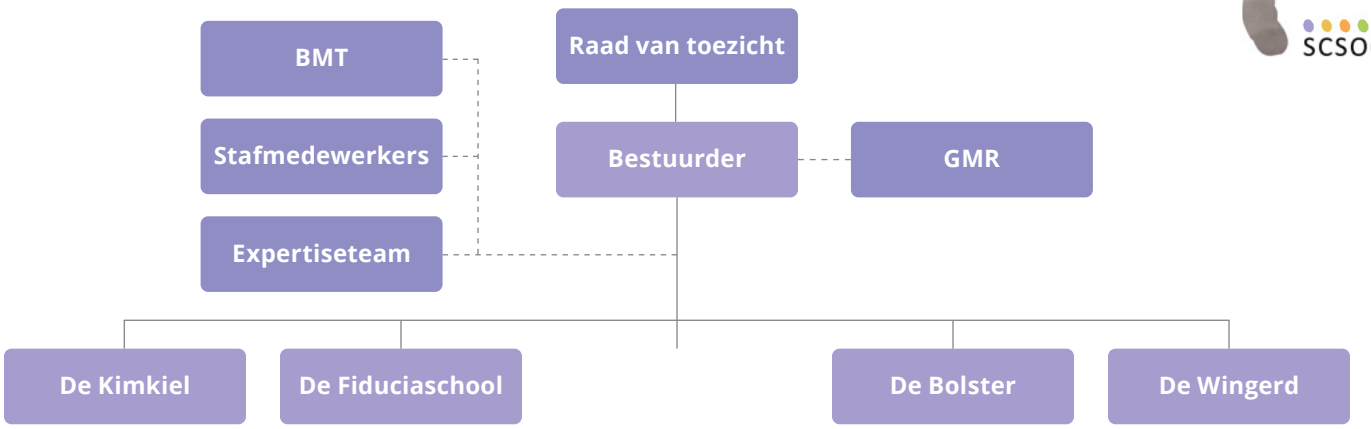

Organogram Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

Organisatie

De organisatie van SCSOG zag er in 2020 uit zoals in bovenstaand organogram.

De vier scholen van SCSOG hebben elk een directeur. In het verslagjaar 2020 zijn geen wijzigingen geweest in de samenstelling van de schoolleiding. De directeuren zijn primair verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken betreffende hun eigen school. Zij leggen hierover verantwoording af aan de bestuurder van SCSOG.

De stichting wordt sinds 1 januari 2017 aangestuurd door een professioneel bestuurder. Tot januari 2017 werkte SCSOG met een bestuur met onbezoldigde leden die zowel de bestuurlijke als de toezichthoudende rol hadden. De scheiding tussen bestuur en toezicht is per 2017 geformaliseerd door een bestuurder aan te stellen en een raad van toezicht in te richten. Het voormalige bestuur is per 1 januari 2017 omgevormd tot raad van toezicht. In 2019 is deze bestuursstructuur zorgvuldig geëvalueerd. Deze evaluatie heeft geresulteerd in het besluit dat de bestuursstructuur wordt gecontinueerd en dat de bestuurder een vaste aanstelling kreeg vanaf januari 2020.

Omdat de stichting meerdere sectoren beslaat, heeft zij besloten tot aanvaarding van de sectorcode van de VO-raad. De VO-raad kent de 'Code goed onderwijsbestuur', welke richtinggevend is voor SCSOG. SCSOG voldoet overigens ook aan de artikelen van de 'Code goed bestuur' van de PO-raad. In 2019 heeft de stichting deelgenomen aan een 'bestuurlijke visitatie' van de PO-raad.

In hoofdstuk twee van dit jaarverslag blikt de raad van toezicht terug op het jaar 2020.

Sinds 2013 is het Bovenschools Management Team (BMT) operationeel. In het BMT vergaderen de directeuren met de bestuurder over gemeenschappelijke beleidszaken. In 2020 is 20 keer vergaderd door het BMT in de samenstelling van directeuren en bestuurders.

Iedere school heeft haar eigen medezeggenschapsraad (MR). De MR van iedere school vergadert circa zes keer per jaar, meestal met de directie van de instelling. In 2013 is het GMR (gemeenschappelijke medezeggenschapsraad)-platform van start gegaan. In dit GMR-platform zijn MR-leden van de vier scholen (per school een ouder en een medewerker) vertegenwoordigd. De bestuurder is rechtstreeks afgevaardigd naar de GMR, met als doel het voorgenomen beleid aan deze raad voor te leggen en te bespreken. In hoofdstuk drie van dit jaarverslag blikt de GMR terug op het jaar 2020.

In de loop van de afgelopen drie jaar, is invulling gegeven aan de bovenschoolse uitvoering van ondersteunende processen door enkele staffunctionarissen aan te stellen of in te huren. Dit gebeurt grotendeels door inhuur en detachering. Alleen de bestuurder (0,8 fte) en de managementondersteuner (0,6 fte) zijn in dienst van SCSOG. Sinds september 2017 werkt de stichting met een zelfstandige controller die voor ongeveer een dag per week wordt ingehuurd. Per januari 2018 beschikte SCSOG voor een dag per week over een HR-adviseur.

In 2020 heeft een wijziging in de bemensing van deze rol plaatsgevonden. Vanaf augustus 2020 wordt een zelfstandige HR-adviseur ongeveer een dag per week ingehuurd door SCSOG. Vanaf 2018 is een functionaris gegevensbescherming ingehuurd voor een beperkt aantal uren. In 2020 is de ICT in eigen beheer genomen, hiervoor is bovenschoolse formatie voor ICT-beheer ingevuld. Voor de salaris- en personeelsadministratie worden diensten afgenomen bij een administratiekantoor. Ook het verzuimbeheer is extern belegd. Gezien de omvang van de stichting zoeken we voortdurend naar een goede balans tussen kwaliteit, flexibiliteit en kwetsbaarheid. We streven ernaar de bovenschoolse staf zo efficiënt mogelijk in te richten, maar toch voldoende expertise op de verschillende processen in huis te hebben.

Samenwerking en dialoog

Passend onderwijs

SCSOG is in het kader van passend onderwijs verbonden aan drie samenwerkingsverbanden: het samenwerkingsverband Primair Onderwijs Provincie Groningen PO 20.01, het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Groningen Stad VO 20.01 en het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Groningen Ommelanden VO 20.02. Bij het laatstgenoemde samenwerkingsverband is SCSOG een 'opting in' partner. De drie samenwerkingsverbanden waarin we participeren, zijn in 2019 en 2020 bezig geweest met het onderwerp 'governance'. Dit heeft geleid tot organisatiewijzigingen binnen de drie samenwerkingsverbanden om meer onafhankelijkheid van het bestuur en de interne toezichthouder binnen de samenwerkingsverbanden te bewerkstelligen.

De hoop en verwachting is dat dit een positieve invloed zal hebben op de onafhankelijkheid en daarmee op de professionaliteit van de samenwerkingsverbanden. Door de specifieke samenstelling (geen 'regulier' onderwijs) van scholen en de bijbehorende financiering heeft SCSOG een andere status binnen de samenwerkingsverbanden. Door inbreng van het specialistische onderwijs en bijbehorende expertise draagt SCSOG in belangrijke mate bij aan de realisatie van passend onderwijs.

Andere vormen van samenwerking

Naast de samenwerking in eerdergenoemde verbanden neemt de stichting actief deel aan het Platform VO-MBO in de provincie Groningen. De bestuurder van SCSOG zat in 2020 vanuit dit platform in de agendacommissie, in de commissie "Herontwerp", de commissie "Entreeonderwijs" en de commissie "Speciale onderwijsvoorzieningen".

Het bestuur van SCSOG is samen met twee andere besturen voor christelijk onderwijs in de stad Groningen gehuisvest in een kantoor aan de Eenrumermaar. In de afgelopen jaren zijn meerdere verkenningen geweest van intensievere samenwerking met deze twee collega-besturen. In het verslagjaar 2020 is geconstateerd dat de samenwerking geen formeel vervolg zal krijgen. Wel wordt op inhoud samengewerkt, daar waar mogelijk en relevant.

Klachten en meldingen

Er zijn in 2020 geen klachten binnengekomen bij het bestuur. Wel zijn bij de externe vertrouwenspersoon in 2020 drie meldingen gedaan door ouders/verzorgers van leerlingen. Deze meldingen zijn door de externe vertrouwenspersoon besproken met de bestuurder. De meldingen zijn in goed overleg afgehandeld en hebben niet geleid tot formele procedures.

Zoet
Zuur
bitter
Zout

“De impact van de coronapandemie op leerlingen en medewerkers is vanaf maart 2020 voor de raad van toezicht een voortdurende BRON van zorg geweest.”

Verslag van de raad van toezicht

In dit hoofdstuk blikt de raad van toezicht terug op het jaar 2020.

De impact van de coronapandemie op leerlingen en medewerkers is vanaf maart 2020 voor de raad van toezicht een voortdurende bron van zorg geweest. Veel van onze leerlingen verkeren in kwetsbare posities. De school kan dan een veilige haven zijn, structuur bieden en rust geven. Thuisonderwijs is lang niet altijd mogelijk en leidt in nogal wat gevallen tot leerachterstanden. Dat de overheid na enige tijd van lockdown juist voor deze groep leerlingen noodopvang mogelijk maakte, heeft de raad erg gewaardeerd. De raad is dankbaar voor de grote inzet, de flexibiliteit en de creativiteit van alle medewerkers bij het omgaan met deze crisis. Dat heeft voor de leerlingen veel betekend. Tegelijkertijd is de raad zich bewust van de kwetsbaarheid van de medewerkers. Onze scholen geven onderwijs aan leerlingen voor wie contact heel belangrijk is. Afstand houden is veelal onmogelijk en ook onwenselijk. Dat betekent dat bij onze medewerkers zorgen leven over de eigen gezondheid en de gezondheid van naasten. We hopen en vertrouwen dat, nu de vaccinatiecampagne op stoom is gekomen, we dergelijke zorgen in het schooljaar 2022 achter ons kunnen laten.

De raad van toezicht kent drie hoofdtaken, die onderling samenhangen. Hij houdt toezicht op het bestuur van de stichting, treedt op als werkgever voor de bestuurder en is voor de bestuurder beschikbaar als klankbord. De Codes Goed Onderwijsbestuur (van de po-raad en vo-raad) gelden daarbij als leidraad.

Omdat de stichting meerdere sectoren beslaat, heeft zij besloten tot aanvaarding van de 'Sectorcode goed onderwijsbestuur' van de VO-raad. SCSOG voldoet overigens ook aan de artikelen van de 'Code goed bestuur' van de PO-raad.

Voor de vervulling van zijn rollen kiest de raad van toezicht voor toezicht op basis van betrokkenheid bij de stichting en in het bijzonder bij onze leerlingen. Daartoe belegt de raad normaliter het merendeel van zijn vergaderingen op de scholen. Voorafgaand aan de vergadering vertelt de directeur van de school over de ontwikkelingen die op haar of zijn school spelen. Om het toezichthouden nog meer te voeden vanuit de praktijk, worden de scholen ten minste een keer per jaar bezocht. Een delegatie van de raad van toezicht legt dan klassenbezoeken af, voert gesprekken met leerlingen, medewerkers en ouders en loopt rond in de instelling. Aan het einde van zo'n bezoek worden de indrukken met de directie en de bestuurder gedeeld. In 2020 waren schoolbezoeken door de coronamaatregelen helaas niet mogelijk. Ook andere activiteiten, zoals het bijwonen van kerstvieringen of andere evenementen konden over het algemeen niet doorgaan. Het door de raad gewenste warme contact met de scholen is noodgedwongen uitgesteld.

In 2020 heeft de raad vijf keer een reguliere vergadering gehad met de bestuurder en één overleg buiten diens aanwezigheid. Daarnaast besteedt de raad aandacht aan evaluatie en professionalisering van zijn eigen rol. In 2020 is daartoe een bijeenkomst georganiseerd over waardengedreven toezicht. Het gesprek daarover stond onder leiding van Jessica Rebel van Verus. Ten slotte heeft de raad van toezicht tweemaal de ontwikkelingen binnen SCSOG besproken met de GMR.

Onderwerpen die in 2020 aandacht vroegen

Naast de gevolgen van de coronapandemie was er ook een aantal andere zaken die aandacht vroegen van de raad van toezicht. Daartoe behoorde, in navolging van eerste stappen in 2018 en 2019, de verdere verkenning van eventuele intensievere samenwerking met de VCOG en CSG.

Beide organisaties kennen, net als SCSOG, een christelijke identiteit en beogen onderwijs vanuit christelijke overtuiging en traditie aan te bieden in grotendeels dezelfde regio. Na meerdere gesprekken en verkennend onderzoek heeft de bestuurder echter, met instemming van de raad, geconstateerd dat verdere samenwerking op dit moment niet opportuun is.

Net als in 2019 zijn ook in 2020 de hardnekkige problemen bij het vinden van voldoende personeel een terugkerend onderwerp van zorg. Ook de verouderde huisvesting van De Fiduciaschool baart zorgen. De raad van toezicht is daarom bijzonder verheugd dat de gemeente Groningen heeft besloten tot bekostiging van vervangende nieuwbouw in 2023.

In 2019 zijn de doelstellingen en taken van Educonnect tegen het licht gehouden en werd een nieuwe koers ingeslagen die in 2020 verder werd bestendigd. De raad volgt met belangstelling hoe deze koers zich positief ontwikkelt.

In 2018 is een discussie gestart over hoe de identiteit van de stichting in nieuwe woorden kan worden gevangen. In de voorbije maanden is met alle betrokkenen een constructieve dialoog gevoerd over waar de stichting voor staat en wie ze wil zijn. In 2020 kon dat proces afgesloten worden door in de statuten een nieuwe bepaling over de grondslag van de stichting op te nemen.

Samenstelling van de raad van toezicht

In het verslagjaar bestond de raad uit de volgende leden:

Functionaris	Hoofdbetrekking	Nevenfunctie(s)
M.C. Bouma	Senior adviseur/consultant bij MCB onderwijs en Expertis	Lid Medezeggenschapsraad Basisschool De Eskampen in Peize.
J.F. Deinum (voorzitter)	Senior onderwijsadviseur en onderzoeker bij de Rijksuniversiteit Groningen	N.v.t.
B. Dijkstra	Directeur Stafbureau bij Ubbo Emmius Scholengemeenschap	Adviseur bij Beteor.
B. Kuiken	Commercieel directeur bij ABN Amro	N.v.t.
M. Nap	Docent Staatsrecht bij de Rijksuniversiteit Groningen	Lid van het curatorium van de mr. G. Groen van Prinstererstichting; lid van het bestuur van de Stichting Oppenheimleerstoel

Alle toezichthouders vervullen hun taken vrijwillig, zij het dat er een jaarlijkse vrijwilligersvergoeding van €1.500 per lid wordt betaald.

“We waarderen de **OPENHEID** van zaken die het bestuur ons geeft.”

Verslag van de GMR

In dit hoofdstuk blikt de GMR terug op het jaar 2020.

In het jaar 2020 heeft de GMR vijf keer vergaderd. In het eerste deel van elke vergadering was mevrouw Annalie Osinga, bestuurder van SCSOG, aanwezig om de lopende zaken binnen de stichting toe te lichten. De GMR spreekt zijn waardering uit voor de daarbij gegeven openheid van zaken.

Daarnaast heeft de GMR twee keer per jaar regulier overleg met de raad van toezicht van SCSOG. In het jaar 2020 heeft de GMR in juni en november tussentijds overleg gevoerd met leden van de raad van toezicht (de heer Mentko Nap en de heer Bert Dijkstra).

Onderwerpen die in 2020 in de GMR aan bod kwamen

Door en met de GMR besproken zaken in 2020 zijn:

- Hoe gaat het op de scholen in deze periode rondom corona?
- Het rapport van de bestuurlijke visitatie van de PO-raad
- De meerjarenbegroting 2020-2024
- De startnotitie voor het nieuwe strategisch beleid
- ICT structuur op de scholen

Instemming is door de GMR verleend met:

- Formatieplan SCSOG
- Strategisch beleidsplan
- Functiehuis PO (cao PO)
- Jaarverslag 2019
- Uitwerking uitbreiding WKR met sport
- Richtinggevende uitspraken identiteit en wijziging grondslag SCSOG
- Meerjarenbegroting 2021

Samenstelling van de GMR

De bezetting van de GMR in het jaar 2020 was:

Functionaris	Functie
Dhr. Hugo Vellinga (personeel De Bolster)	voorzitter GMR
Mw. Marieke Lindeboom (ouder De Bolster)	lid GMR
Dhr. Sandro Casula (personeel De Wingerd)	secretaris GMR
Mw. Willemijn Akkermans (ouder De Wingerd)	lid GMR
Dhr. IJsbrand Knol (personeel De Kimkiel)	lid GMR
Ouder De Kimkiel	vacant
Mw. Annemiek Veldkamp, Mw. Gerda Boshart (personeel De Fiduciaschool)	lid GMR
Mw. Sietske Terpstra (ouder Fidiciaschool)	lid GMR
Mw. Willy Meijer (Educonnect)	adviserend lid GMR

Wijziging in de GMR:
Mevrouw Annemiek Veldkamp, personeel Fiduciaschool en mevrouw Willy Meijer, personeel Educonnect, zijn per augustus 2020 gestopt. Mevrouw Marieke Lindeboom zat tot augustus 2020 in de GMR als ouder namens De Fiduciaschool, daarna als ouder namens De Bolster.

Namens het personeel van de Fiduciaschool heeft Gerda Boshart plaats genomen in de GMR. Sietske Terpstra is in de GMR gestart als vertegenwoordiger van de ouders van De Fiduciaschool.

“De **FLEXIBILITEIT** en inzet van onze medewerkers wordt zeer **GEWAARDEERD** door de schoolleiding, de bestuurder en de raad van toezicht.”

Verslag van het bestuur

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur zich over het gevoerde beleid in 2020.

Domein onderwijs en kwaliteit

Gevolgen van de coronapandemie

Het jaar 2020 was ook voor SCSOG een uitzonderlijk jaar door de gevolgen van de wereldwijde coronapandemie. Op 26 maart 2020 moesten de scholen sluiten als gevolg van de landelijke richtlijnen van de overheid. Er is vanaf dat moment alles op alles gezet om zo snel mogelijk onderwijs op afstand te organiseren voor onze leerlingen. Dit vroeg om een aanzienlijke investering, zowel in tijd en inspanning van alle medewerkers, maar ook ten aanzien van faciliteiten. We hebben aan een aanzienlijk deel van onze leerlingen laptops of chromebooks uitgeleend, om mogelijk te maken dat leerlingen thuisonderwijs konden volgen. De teams hebben – in de eerste weken improviserend – voorzien in thuiswerk en in regelmatig contact met alle leerlingen. Ook is de noodopvang ingericht, voor leerlingen met ouders die werkzaam waren in een 'cruciaal beroep'.

We hebben ervaren hoe flexibel onze medewerkers zijn om de uitdaging van het onderwijs op afstand vorm te geven. Deze flexibiliteit en inzet wordt zeer gewaardeerd door de schoolleiding, de bestuurder en de raad van toezicht van de stichting. Ook hebben we gemerkt dat we door deze omstandigheden een impuls hebben kunnen geven aan onze ICT-infrastructuur en onze ICT-vaardigheden. Binnen korte tijd was iedereen in staat om online te vergaderen en online lessen te geven. We hebben echter ook ervaren hoe kwetsbaar een deel van onze leerlingen is. In een deel van de gezinnen zijn geen faciliteiten aanwezig zoals een computer of een werkende wifi-verbinding. In een groter deel van de gezinnen is het voor de ouders/verzorgers niet mogelijk om hun kind te ondersteunen met schoolwerk. Bij deze leerlingen zagen we dat het deelnemen aan schoolactiviteiten lastig was. Bij een klein deel van onze leerlingen maakten we ons – zeker toen de scholen lang dicht bleven – zorgen over het welbevinden. De spanning in een aantal gezinnen nam toe doordat de kinderen niet naar school konden. In april 2020 hebben we besloten om de noodopvang ook toegankelijk te maken voor 'kwetsbare' leerlingen. Hiermee bedoelen we leerlingen waarbij we ons zorgen maakten over het welbevinden in de thuissituatie. Het is gelukt om met alle leerlingen contact te onderhouden, we zijn binnen SCSOG geen leerlingen uit het zicht verloren.

Op 11 mei 2020 konden de sbo- en so-leerlingen weer naar school. Voor deze leerlingen boden we vanaf dat moment een volledige schoolweek. Anders dan de scholen voor regulier onderwijs, die met een halve bezetting moesten werken. Deze herstart is goed verlopen. In het begin waren enkele leerlingen en personeelsleden nog thuis vanwege bezorgdheid over het coronavirus of vanwege verhoogde gezondheidsrisico's. Na enkele weken was vrijwel iedereen weer aanwezig. Voor het vso en het praktijkonderwijs geldt dat de scholen langer dicht moesten blijven, vanaf 2 juni is hier pas weer een herstart mogelijk gebleken. Wel moest bij deze herstart rekening worden gehouden met een afstand van anderhalve meter tussen zowel personeelsleden als leerlingen. Dit maakte dat het noodzakelijk was om een aangepast rooster te maken zodat we met kleine groepjes konden werken. Tot de zomervakantie is voor deze leerlingen een beperkt programma op school aangeboden. In de gehele periode vanaf maart tot de zomervakantie is binnen SCSOG geen sprake geweest van vastgestelde corona-besmettingen.

Na de zomervakantie konden we op alle vier de scholen starten met het reguliere programma voor alle leerlingen. Wel ondervonden we ernstige knelpunten in de continuïteit van ons onderwijs doordat personeelsleden en leerlingen met klachten thuis moesten blijven,

zich moesten laten testen en de uitslag van testen moesten afwachten. Hierdoor kwam de bezetting van de groepen logischerwijs in het geding. In september 2020 hebben we de eerste vastgestelde corona-besmettingen gehad binnen onze populatie leerlingen en medewerkers. De druk op de organisatie werd steeds groter, zowel feitelijk door afwezigheid van personeelsleden en leerlingen, maar ook emotioneel, door angst voor het virus. We moesten meerdere keren groepen leerlingen naar huis sturen vanwege coronabesmettingen. De overheid scherpte in deze periode de richtlijnen aan, waardoor in het VO mondkapjes ingevoerd zijn. In oktober 2020 hebben we in afstemming met de medezeggenschapsraden de mondkapjesplicht ingevoerd op De Bolster en voor vso De Wingerd.

De toegenomen druk die ook landelijk zichtbaar was resulteerde uiteindelijk in december opnieuw in een sluiting van alle scholen. Vanaf 16 december 2020 waren de scholen weer gesloten, met uitzondering van noodopvang voor kwetsbare leerlingen en voor leerlingen met ouders met cruciale beroepen.

Concluderend is sprake van een zeer uitzonderlijk jaar voor de scholen van onze stichting, als gevolg van de coronapandemie. We hebben bijzonder weinig continuïteit gekend in dit kalenderjaar. We hebben zo goed mogelijk de richtlijnen van de overheid opgevolgd en tegelijkertijd binnen de beperkingen zo goed mogelijk onderwijs geboden aan onze leerlingen.

We hebben echter door alle verstoringen en veranderingen buitengewoon veel tijd en energie moeten besteden aan organisatorische zaken. En leerlingen hebben dit schooljaar minder uren les gekregen dan was gepland.

Ondanks bovenstaande ernstige belemmeringen door de gevolgen van de coronapandemie hebben we toch een aantal beleidsmatige zaken kunnen oppakken en uitwerken in 2020. Hiervan wordt hieronder verslag gedaan.

Identiteit: gewijzigde grondslag

Stichtingbreed is in de afgelopen periode het gesprek over de levensbeschouwelijke identiteit van SCSOG en haar scholen gevoerd. In het najaar van 2018 is dit traject gestart. Er zijn onder begeleiding van Verus bijeenkomsten geweest met de raad van toezicht, met de directeuren en met de vier teams op de scholen. In het begin van dit verslagjaar 2020 is een bijeenkomst georganiseerd met een groep ouders van iedere school. Op basis van de dialoog met al deze geledingen zijn we gekomen tot een aantal richtinggevende uitspraken en een nieuw geformuleerde grondslag voor de stichting en haar scholen. De GMR heeft een positief advies gegeven over deze grondslag en de visie op identiteit. De raad van toezicht heeft de gewijzigde grondslag goedgekeurd in de vergadering van 1 oktober 2020.

De gewijzigde grondslag wordt in de statuten van de stichting opgenomen:

“ De stichting vindt haar bestaansrecht in de christelijke traditie. Daaraan ontlenen wij richting, woorden en bronnen. Geïnspireerd door deze traditie begeleiden en ondersteunen wij leerlingen bij het verkennen en verrijken van hun wereld. We geven dit handen en voeten door levensbeschouwelijke vorming aan te bieden met de Bijbel als belangrijkste inspiratiebron. Wij verbinden de christelijke levensbeschouwing met ons pedagogisch klimaat en wij werken vanuit vertrouwen.’

Strategisch beleidsplan 2020-2023

In het najaar van 2019 is gestart met het proces om te komen tot een nieuw strategisch beleidsplan voor de periode vanaf 2020. Het vorige strategisch beleidsplan van SCSOG was geschreven in 2017 en besloeg de periode van 2018 tot 2020. De schoolplannen van de vier scholen vernieuwden eveneens met ingang van het schooljaar 2020-2021. In het vorige strategisch beleidsplan 2018-2020 hebben we gekozen voor een sterke focus op organisatie en bedrijfsvoering. De werktitel van dit plan zou kunnen zijn: 'De basis op orde'. In 2019 hebben we meerdere evaluatie-activiteiten ondernomen om onze kwaliteit in kaart te brengen. Op basis van onze eigen evaluaties en die van externe partijen zoals de accountant, het bureau dat een risicoanalyse uitvoerde (risicoanalyse d.d. 18-09-2019) en de PO-raad (bestuurlijke visitatie d.d. 24-09-2019) konden we constateren dat de basis op orde was. Voor het nieuwe strategisch beleidsplan hebben we een traject doorlopen waarbij we alle gremia in onze stichting hebben betrokken. We betrokken - anders dan bij het vorige beleidsplan - nu ook leerlingen en ouders. Ons voornemen om een bijeenkomst met externe partijen zoals gemeenten en samenwerkingsverbanden over ons strategisch beleid te houden is helaas doorkruist door de coronacrisis in het voorjaar van 2020.

Vanuit de bijeenkomsten met directeuren en raad van toezicht in het najaar van 2019 is door de bestuurder een startnotitie opgesteld. In de startnotitie stond het hoofddoel voor de komende jaren beschreven. Deze notitie is besproken met de GMR en met de raad van toezicht. De startnotitie is eveneens gebruikt voor de bijeenkomst met ouders, op 6 februari 2020. Ook was deze notitie de basis voor de schoolbezoeken in januari en februari 2020, waarbij de bestuurder op de scholen in gesprek ging met leerlingen en personeelsleden. Op basis van deze bijeenkomsten is het concept strategisch beleidsplan geschreven en besproken met de verschillende geledingen. In mei en juni 2020 is het strategisch beleidsplan vastgesteld en goedgekeurd door de raad van toezicht en de GMR. In het traject met de verschillende betrokkenen (directeuren, raad van toezicht, ouders, leerlingen en medewerkers) was de mate van overeenstemming over het hoofdthema voor de volgende beleidsperiode opvallend groot. Ook sluit het hoofdthema mooi aan bij de aanbevelingen vanuit de bestuurlijke visitatie van de PO-raad.

Ons hoofddoel voor de volgende periode vanaf schooljaar 2020-2021

Hoe kunnen we de ontwikkeling van onze leerlingen verbeteren en zichtbaar maken? Ons hoofddoel voor de komende jaren vertalen we in een vijftal streefdoelen:

1. We verbeteren de wijze waarop we de brede individuele ontwikkeling van onze leerlingen zichtbaar maken op onze scholen. We stemmen dit af binnen de stichting, waarbij we niet streven naar uniformiteit maar wel naar beredeneerde overeenkomsten en verschillen.

2. We passen ons aanbod daar waar nodig aan, zodat het aanbod gericht is op de brede ontwikkeling van onze leerlingen: zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, kennis, burgerschap en basisvaardigheden. Praktische vaardigheden krijgen in de komende periode meer aandacht.

3. We versterken ons pedagogisch-didactisch handelen. Hiervoor maken we bijvoorbeeld gebruik van 'lesson study'. De samenwerking van leraren in het vormgeven en evalueren van lessen wordt geïntensiveerd.

4. We versterken de samenwerking en het delen van expertise in onze stichting. Ons expertiseteam 'nieuwe stijl' heeft hierin een belangrijke rol.

5. We versterken ons kritisch beoordelingsvermogen om goed te kunnen kijken naar ons effect op het leren van onze leerlingen zodat we ons gedrag aan kunnen passen om een groter effect te bereiken.

Deze streefdoelen zijn in de verschillende (school) plannen van de scholen verder geoperationaliseerd, passend bij de leerlingenpopulatie en de fase van de ontwikkeling per school. Hierin is ruimte voor eigen invulling van de scholen.

Transitie expertisecentrum Educonnect

In het verslagjaar 2020 hebben we vormgegeven aan de transitie van het expertisecentrum Educonnect. De aanleiding hiervoor was de volgende: Eén van de uitgangspunten bij de opzet van Educonnect in 2010-2011 was het intern en extern inzetten van de orthopedagogen en ambulant begeleiders die zowel verbonden waren aan één van de scholen als aan het expertisecentrum, om zo de aanwezige kennis en expertise van de stichting te vergroten en het bestaansrecht van Educonnect te garanderen. De praktijk heeft uitgewezen dat de formatie van Educonnect hoofdzakelijk extern ingezet werd. De scholen binnen SCSOG maakten voornamelijk gebruik van de aan de eigen school verbonden formatie voor een orthopedagoog. De medewerkers van Educonnect hadden veelal een deelaanstelling op een school en een deelaanstelling bij Educonnect. In die deelaanstelling bij Educonnect leverden de medewerkers externe diensten tegen een uurtarief. Er werden kansen en mogelijkheden gezien om de kennis en expertisedeling binnen de stichting beter plaats te laten vinden.

Daarnaast zagen we de laatste jaren een beweging dat externe schoolbesturen eigen kwalitatief geschoold personeel wilden inzetten om de ontwikkelde kennis intern te delen en daarmee de mobiliteit van eigen personeel te vergroten. Deze schoolbesturen werden minder bereid om geld te betalen voor extern ingekochte expertise. Voor Educonnect werd het hierdoor de laatste jaren moeilijker om, in tegenstelling tot de eerste vijf jaren, financieel het hoofd boven water te houden. Door reducering van de formatie aan orthopedagogen en het vertrek van de directeur van Educonnect waren de kosten aanzienlijk gereduceerd, waardoor de financiële begroting van Educonnect meer in balans is. Toch wilden we de inrichting en de koers van het expertisecentrum wijzigen. We stelden als doel om los te komen van de ontstane focus op externe diensten en ervoor te zorgen dat de kennis en expertise voor interne doeleinden wordt versterkt. Hierbij is het doel om kennis te delen en stevige dwarsverbindingen te leggen tussen de scholen, waarbij de rol van Educonnect binnen de stichting verder verstevigd en beter verankerd wordt.

De volgende uitgangspunten zijn in het najaar van 2019 geformuleerd door het boven schoolse managementteam van SCSOG:

- We willen een SCSOG expertiseteam behouden.
- Het SCSOG expertiseteam moet primair intern waarde hebben.
- Externe diensten zijn en blijven van belang als secundaire waarde.
- We willen stevige dwarsverbindingen tussen de scholen, waarbij kennis wordt gedeeld.
- We willen geen tot minimale administratieve en financiële verrekening intern.
- We willen versterking en verbreding van expertise en professionalisering binnen de stichting.
- We willen het expertiseteam niet meer als organieke eenheid (dus geen eigen deelbegroting, jaarplan, privacy coördinator, protocollen e.d.) maar als functioneel team.

Vervolgens is in het eerste kwartaal van 2020 besloten tot het overgaan naar een andere organisatievorm voor het expertisecentrum: een kernteam met flexibele schil. Het expertisecentrum bestaat vanaf schooljaar 2020- 2021 uit een kernteam van vijf mensen: één vertegenwoordiger (we noemen dit de 'connector') per school en een coördinator. Naast dit kernteam is er een flexibele schil van personeelsleden met specifieke kennis en expertise. Hieronder vallen niet alleen de huidige personeelsleden van Educonnect, maar ook personeelsleden die nu werkzaam zijn binnen de scholen en die over specifieke kennis beschikken. Het kernteam komt regelmatig samen en moet zorgen voor dwarsverbinding en uitwisseling van expertise binnen de scholen.

Deze vorm past het best bij onze uitgangspunten en doelstellingen. Alle aanwezige kennis en expertise binnen de stichting kan op deze manier stichting breed ingezet worden om de kwaliteit van het onderwijs binnen SCSOG te verbeteren en het expertisecentrum zal hiermee gelijktijdig minder afhankelijk worden van externe inhuur. Deze manier van werken biedt daarnaast ontwikkelmogelijkheden en doorstroomperspectief voor personeel binnen de stichting. De beschreven transitie heeft, na instemming en goedkeuring van de verschillende gremia, plaatsgevonden met ingang van het schooljaar 2020-2021.

Voorbereiding inspectiebezoek

Naast bovenstaande belangrijke onderwerpen ten aanzien van de gevolgen van de coronapandemie, de identiteit van de stichting en het strategisch beleid van de stichting is in 2020 aandacht besteed aan de transitie van het expertisecentrum Educonnect. Ook hebben we in de eerste maanden van het verslagjaar het bestuurlijk onderzoek van de Onderwijsinspectie voorbereid. Dit onderzoek zou plaatsvinden in april 2020. We hebben het onderzoek zorgvuldig voorbereid door de vier scholen en het bestuur een zelfevaluatie te laten opstellen gebaseerd op het inspectiekader. Het inspectiebezoek is helaas geannuleerd door de Onderwijsinspectie, vanwege de coronapandemie die het land vanaf maart 2020 in zijn greep hield. Toch heeft onze voorbereiding op het inspectiebezoek ons geholpen om onze kwaliteit in kaart te brengen en hierover te communiceren met de verschillende geledingen. Hierdoor is ons kwaliteitsbewustzijn weer versterkt. We hebben overigens geconcludeerd dat we op onze vier scholen en op het bestuursniveau voldoen aan de basiskwaliteit op alle standaarden van het inspectiekader.

De resultaten van ons onderwijs

Alle scholen van SCSOG hebben het basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs. In 2020 is zoals hierboven beschreven helaas geen kwaliteitsonderzoek uitgevoerd door de Onderwijsinspectie op scholen van SCSOG.

De scholen brengen systematisch in kaart hoe de resultaten van de leerlingen zich ontwikkelen, dit gebeurt zowel op individueel niveau als op groeps- en schoolniveau. Ook worden jaarlijks vragenlijsten onder leerlingen afgenomen op de scholen, gericht op de veiligheidsbeleving en tevredenheid. De uitkomsten van de vragenlijsten zijn gemiddeld genomen voldoende tot goed. Naast bovenstaande metingen hebben directeuren en bestuurder zelf activiteiten ondernomen om zicht te krijgen en te houden op de kwaliteit van het onderwijs en ondersteuning. Hieronder vallen (functionerings)gesprekken met individuele medewerkers, lesbezoeken en gesprekken met leerlingen.

De resultaten van ons onderwijs worden onder andere beschreven aan de hand van de uitstroomgegevens. Het is niet eenvoudig om op stichtingsniveau een algemene uitspraak te doen over de kwaliteit van de resultaten omdat eenduidige data en normen voor onze typen onderwijs ontbreken. De scholen zijn onderling nauwelijks te vergelijken gezien de grote verschillen in de doelen en in de aard van de leerlingenpopulatie. Wel hebben we stappen gezet in het meer systematisch volgen van de leerlingresultaten. De scholen brengen in kaart hoe de leerlingen zich ontwikkelen op de verschillende onderwijsgebieden. In 2019 zijn de beide sbo-scholen gaan participeren in een regionaal werkverband gericht op het opstellen van een benchmark voor het sbo. In het najaar van 2020 hebben we in het kader van ons nieuwe strategisch beleidsplan besloten een gezamenlijk aanpak te ontwikkelen om stichting breed de ontwikkeling van onze leerlingen in kaart te brengen.

Verder wordt de uitstroom op onze scholen jaarlijks in kaart gebracht. Hieronder geven we een aantal kengetallen weer. We constateren dat de uitstroom van de beide sbo-scholen en het praktijkonderwijs in grote lijnen overeenkomt met het beeld in eerdere jaren. Voor De Wingerd geldt dat er ongeveer de helft minder uitstroom is van leerlingen uit het vso. De oorzaak is gelegen in de specifieke omstandigheden van dat moment; door de coronacrisis was het moeilijk om leerlingen uit te laten stromen naar arbeid of een arbeidsmatige dagbesteding.

Uitstroomgegevens SBO De Fiduciaschool en SBO De Kimkiel

De Fiduciaschool	Aantal	%	De Kimkiel	Aantal	%
(V)SO ZMLK	1	3	(V)SO ZMLK	1	3
Praktijkonderwijs	16	44	Praktijkonderwijs	14	48
VMBO BL/KL	18	50	VMBO BL/KL	12	43
VMBO TL	1	3	VMBO TL	0	0
HAVO	0	0	HAVO	1	3
Onbekend	0	0	Onbekend	1	3
Totaal	**36**	**100**	**Totaal**	**29**	**100**

Uitstroomgegevens (V)SO De Wingerd

Uitstroom SO	Aantal	%	Uitstroom VSO	Aantal	%
VSO-ZML DW	9	90	Arbeidsmatige dagbesteding	4	50
Mytyl/Tytyl	1	10	Niet-arbeidsmatige dagbesteding	1	12,5
SBO	0	0	Praktijkonderwijs	3	37,5
Totaal	**10**	**100**	**Totaal**	**8**	**100**

Uitstroomgegevens Pro De Bolster

Uitstroom	Aantal	%
Arbeid (incl. Nieuw Beschut en bbl)	17	27
MBO	27	43
VSO	2	3
Dagbesteding	7	11
Andere praktijkschool	7	11
Overig	3	5
Totaal	**63**	**100**

De leerlingenaantallen

De leerlingenaantallen van SCSOG zijn vanaf 2001 (636 leerlingen) toegenomen tot een aantal van 778 in 2014. Tussen 2015 en 2017 is het leerlingenaantal jaarlijks licht gedaald. In 2017 volgden 711 leerlingen onderwijs bij SCSOG. De daling werd met name veroorzaakt door een terugloop in het aantal leerlingen op onze praktijkschool De Bolster.

In 2018, 2019 en 2020 is het leerlingenaantal jaarlijks gestegen, naar 732 leerlingen in 2018, 759 leerlingen in 2019 en 775 leerlingen in 2020. Deze stijging is veroorzaakt door een groei van De Bolster en in mindere mate De Kimkiel en De Wingerd.

In het kader van mogelijke gevolgen van passend onderwijs hebben we in eerdere jaren rekening gehouden met een daling van het aantal leerlingen. Dit is in de afgelopen jaren echter niet zichtbaar geworden. We verwachten voor de komende jaren een stabilisatie van het aantal leerlingen en gaan ervan uit dat dit de komende jaren ook zo zal blijven. In onze prognoses voor de komende jaren gaan we uit van een stabiel aantal van circa 760-770 leerlingen. We hebben op onze scholen evenwel weinig mogelijkheden om te groeien. Met name op de beide scholen voor speciaal basisonderwijs is sprake van ruimtegebrek. We hebben voor drie van onze scholen een zogenaamd 'volbeleid' opgesteld om transparant te kunnen zijn over de grenzen die we hebben ten aanzien van leerlingenaantallen per school. Dit volbeleid is afgestemd met de medezeggenschapsraden en gepubliceerd op de websites. We zijn met het samenwerkingsverband PO in gesprek over de oorzaak van de toenemende sbo-populatie (dit is overigens zowel regionaal als landelijk een trend) en over de aanpak hiervan.

Leerlingenaantallen SCSOG

		Fiducia	Kimkiel	Wingerd	Bolster	SCSOG	Toename
		02 WR	14 WU	14 WT	05 OP	Totaal	Afname
Werkelijk	2001	143	167	129	197	**636**	-
	2002	140	190	133	209	**672**	36
	2003	138	162	133	240	**673**	1
	2004	132	160	131	255	**678**	5
	2005	126	148	132	264	**670**	-8
	2006	132	131	132	260	**655**	-15
	2007	124	134	122	242	**622**	-33
	2008	117	128	124	256	**625**	3
	2009	117	122	112	287	**638**	13
	2010	131	136	120	296	**683**	45
	2011	140	146	115	293	**694**	11
	2012	150	166	126	293	**735**	41
	2013	155	166	123	301	**745**	10
	2014	177	180	130	291	**778**	33
	2015	169	175	127	279	**750**	-28
	2016	177	174	134	243	**728**	-50
	2017	170	165	136	240	**711**	-17
	2018	183	167	131	252	**733**	22
	2019	197	165	135	262	**759**	26
	2020	**197**	**169**	**138**	**271**	**775**	**16**
Prognose	2021	197	170	136	268	**771**	-5
	2022	197	170	133	268	**768**	-3
	2023	197	170	122	268	**757**	-5
	2024	197	170	122	268	**757**	-

Kenmerken van de leerlingenpopulatie

We hebben in de afgelopen jaren gemerkt dat de kenmerken van onze leerlingenpopulatie lijken te verschuiven. Vanzelfsprekend richten wij ons volledig op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, zowel ten aanzien van het leren als ten aanzien van gedrag. De nadruk van de ondersteuningsbehoefte lijkt echter meer te gaan liggen op gedragsmatige zaken. Onderbouwing van dit patroon is lastig te kwantificeren. Wel is duidelijk dat er druk ligt op met name de verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs, zoals hierboven beschreven. Maar ook is regionaal gezien sprake van druk op het speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs. Dit leidde in 2020 tot gesprekken in de samenwerkingsverbanden. De landelijke evaluatie passend onderwijs, die in 2020 is afgerond, heeft deze gesprekken verder gevoed. De Onderwijsraad heeft naar aanleiding van de evaluatie passend onderwijs een advies uitgebracht om 'meer inclusief onderwijs' te bewerkstelligen. In de komende jaren zal de discussie ook in onze regio worden gevoerd wat de verschillende ontwikkelingen betekenen voor de inrichting van ons onderwijs.

Domein personeel en professionalisering

Strategisch personeelsbeleid en bovenschoolse professionalisering

In 2018 en 2019 is gewerkt aan het professioneel statuut van SCSOG. In maart 2019 is dit statuut vastgesteld. Het professioneel statuut is gebaseerd op de besturingsfilosofie van de stichting. De besturingsfilosofie van SCSOG is richtinggevend voor de bestuurder en voor de leidinggevenden binnen SCSOG: met focus op betrokkenheid en kwaliteit. Vanuit onze besturingsfilosofie is het bieden van ruimte aan onze medewerkers en het faciliteren van inbreng door onze medewerkers een belangrijk element. Onze besturingsfilosofie geeft de 'cultuur' aan waarin wij werken, waarin we ruimte willen bieden aan alle medewerkers en hen hierin ook willen faciliteren. In de formele medezeggenschap en in de 'zeggenschap' die in toenemende mate een plek krijgt vanuit de cao krijgen en nemen onze medewerkers ruimte om invulling te geven aan het eigen werk.

Op bovenschools niveau is een tweetal scholingsdagen geweest voor het BMT. Deze stonden in 2020 in het kader van de uitvoering van het nieuwe strategisch beleidsplan voor 2020-2023 en de werkcultuur binnen het BMT en de stichting. We hebben in dit kader de geschiedenis van de stichting in kaart gebracht en vastgelegd. Ook hebben we verkend welke werkcultuur wij voor ogen hebben in het BMT en hoe we deze werkcultuur zichtbaar kunnen maken. We hebben concrete afspraken gemaakt hoe we deze werkcultuur in de praktijk willen toepassen. De bestuurder participeert mede in het kader van de eigen professionalisering in een landelijk en regionaal bestuurdersnetwerk.

In 2020 hebben we op het gebied van personeelsbeleid intensief aandacht besteed aan de implementatie van de nieuwe CAO voor het primair onderwijs. Daaraan gekoppeld is het functiebouwwerk voor de stichting geactualiseerd en zijn nieuwe functiebeschrijving opgesteld.

Samenstelling personeel

SCSOG had in 2020 in totaal 175 personeelsleden met een totale werktijdfactor van 131 fte. Het personeelsbestand van de stichting bestaat uit leerkrachten, onderwijsassistenten, logopedisten, speltherapeuten, intern begeleiders, orthopedagogen, administratief medewerkers, conciërges, een systeembeheerder en een locatiebeheerder. Op directieniveau werken we met een directeur per school. Daarnaast bestaat de directie op De Bolster uit een adjunct-directeur en sectorcoördinatoren en op de drie andere scholen wordt gewerkt met een leerkracht met directietaken en met coördinatoren op deelterreinen, zoals een taalcoördinator en een rekencoördinator.

Over het geheel genomen is er een redelijke leeftijdsopbouw in het personeel van de stichting. Hieronder is zichtbaar dat het cohort tussen 35 en 45 jaar het meest vertegenwoordigd is. Tussen de verschillende scholen varieert de verdeling over de leeftijdscohorten overigens aanzienlijk.

Aantal medewerkers en WTF totaal per leeftijdsklasse

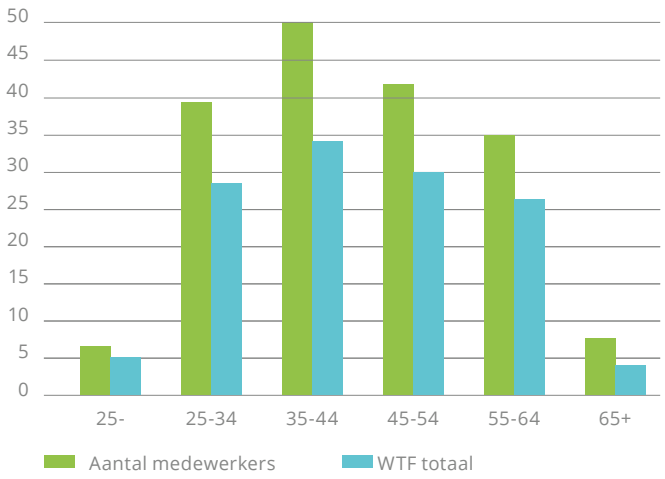

De verhouding tussen mannen en vrouwen is niet gelijkwaardig. Binnen de stichting werken in totaal 130 vrouwen en 45 mannen (134 en 43 t.o.v. 2019). We zijn ons evenwel bewust van het feit dat we - vergeleken met andere schoolbesturen - een relatief hoog percentage mannen in dienst hebben. Dit vinden we plezierig werken en ook is het wenselijk in verband met de kenmerken van onze leerlingenpopulatie.

De gemiddelde werktijdsfactor is in 2020 0,75 fte (2019 0,72) fte. Mannen (gemiddeld 0,92 fte) hebben bij SCSOG een grotere aanstelling dan vrouwen (gemiddeld 0,69 fte).

Verhouding man/vrouw

Man/vrouw	Aantal man/vrouw	Totale WTF man/vrouw	Gem. WTF man/vrouw
Man	45	41,59	0,92
Vrouw	130	89,68	0,69
Totaal	**175**	**131,27**	**0,75**

Verzuim

Het ziekteverzuim binnen de stichting is in de jaren 2013-2016 jaarlijks opgelopen: van 3,5 procent in 2013 naar ruim 8 procent in 2016. In 2017 was een lichte daling zichtbaar naar een kleine 8 procent. In 2019 is dit verder gedaald naar 6,53 procent en in 2020 een verdere daling naar 3,13%. De ziekmeldfrequentie is ook gedaald. In 2019 was elke medewerker gemiddeld 1,29 keer ziek, in 2020 is dit 0,91 De spreiding van de ziekte over het jaar is jaarlijks ongeveer gelijk aan andere jaren, met een sterke daling in de zomermaanden (juni, juli, augustus). De piek lag in 2020 in de maand maart, in 2018 lag de piek eerder in het jaar, namelijk in februari.

Hieronder is weergegeven hoe de verdeling van het personeel over de salarisschalen was in 2020.

Schaal	Aantal personen	Bezetting WTF	Gem. WTF
LB	34	26,8059	0,7884
LC	7	6,5779	0,9397
L11	58	44,4532	0,7664
L12	14	10,2059	0,7290
D12	2	1,9000	0,9500
F.B2	1	0,8000	0,8000
D13	1	1,0000	1,0000
0004	2	2,0000	2,0000
0005	35	23,5383	0,6725
0006	2	1,2000	0,6000
0007	1	1,0000	1,0000
0008	3	2,4400	0,8133
0009	4	2,6210	0,6553
0011	7	3,7285	0,5326
0012	2	1,8509	0,9255
0013	1	1,0000	1,0000

De Fiduciaschool had in 2017 het hoogste ziekteverzuim: dit was in 2018 bijna gehalveerd, van 15 naar 7 procent. In 2019 is het ziekteverzuim op deze school weer flink gestegen (naar bijna 12 procent), maar in 2020 is dit fors gedaald naar 2,56 procent . In 2018 was het ziekteverzuim op De Kimkiel het hoogst binnen de stichting met 11 procent. In 2019 is dit scherp gedaald naar 5 procent met een nog sterkere daling naar 3,22 procent in 2020.

De Bolster had in 2019 een ziekteverzuim van ruim 6 procent en dit is gedaald naar 4,75 procent in 2020. Op De Wingerd is het ziekteverzuim in 2020 opnieuw laag:- met ruim 1,5 procent. Op bestuursniveau was in 2020 net als in de voorgaande jaren geen sprake van ziekteverzuim.

Ook in 2020 hebben we te maken gehad met een groot aantal medewerkers die gebruik hebben gemaakt van zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof. Dit levert de nodige uitdagingen op ten aanzien van de vervanging van onderwijzend personeel.

Een externe partij heeft in 2020 een ‘verzuimonderzoek’ voor ons uitgevoerd. Dit onderzoek bestond uit de analyse van data en uit gesprekken met directeuren en met onze HR-functionaris. De conclusies uit de verzuimscan zijn besproken in het bovenschools managementteam; met name het preventief verzuimbeleid kan versterkt worden. Hier is een aantal aanbevelingen voor gedaan.

Werkdrukverlaging

Het verlagen van de werkdruk is door het ministerie aangewezen als maatschappelijk thema. Op iedere school van SCSOG is het gesprek gevoerd over eventuele knelpunten die werknemers ervaren en de oplossingen die zij hiervoor willen kiezen. Deze gesprekken vonden plaats in vergaderingen met leraren, schoolleider en overig personeel. In het gesprek over de aanpak van de werkdruk is besproken welke maatregelen er in de school moeten worden genomen om de werkdruk te verminderen. Op basis van deze gesprekken is door de schoolleider een bestedingsplan opgesteld voor de inzet van de extra werkdrukmiddelen. Dit bestedingsplan is ter instemming voorgelegd aan de personeelsgeleding van de MR van iedere school. De MR van de scholen worden na afloop van het schooljaar door de schoolleider geïnformeerd over de besteding van de extra werkdrukmiddelen in het voorgaande schooljaar. De werkdrukmiddelen worden bij SCSOG met name ingezet voor extra handen in de klas door formatie van onder andere onderwijsassistenten uit te breiden.

Gevoerd beleid inzake uitkeringen

Na ontslag van een medewerker worden de uitkeringskosten in mindering van de rijksbekostiging gebracht, tenzij het Participatiefonds deze kosten op zich neemt (dit geldt alleen voor de medewerkers in het primair onderwijs). SCSOG heeft voor ontslagen medewerkers de zogenaamde instroomtoets bij het Participatiefonds gedaan. Waar nodig laat zij zich bijstaan door een jurist. Bij ontslag gelden de wettelijke voorschriften en de regelgeving van het Participatiefonds. De stichting is terughoudend met betrekking tot het verstrekken van uitkeringen bij ontslag. Het beleid is gericht op het tijdig interveniëren om ontslag te voorkomen.

Verzuimpercentage per maand en jaar

Domein huisvesting en facilitaire zaken

Huisvesting

De huisvesting van drie van de vier scholen is relatief goed te noemen. De Fiduciaschool heeft als enige te maken met een verouderd gebouw. Gelukkig is ondertussen zicht gekomen op vervangende huisvesting voor De Fiduciaschool in het Integraal Huisvestingsplan van de gemeente Groningen. De Fiduciaschool is in het jaar 2023 opgenomen in het IHP. In het jaar 2020 is gestart met een eerste verkenning, gericht op het eventueel gezamenlijk bouwen met een ander bestuur in de stad Groningen. In de komende periode wordt alleen het noodzakelijke onderhoud op De Fiduciaschool uitgevoerd.

In de zomervakantie van 2020 heeft een verbouwing op de Kimkiel plaatsgevonden om een extra lokaal en een nieuwe werkruimte te realiseren. De verbouwing is goed verlopen en de aanpassingen zijn naar wens, de Kimkiel kan na deze verbouwing een extra groep leerlingen huisvesten. Deze groep is ook meteen in gebruik genomen in het schooljaar 2020-2021. Op De Kimkiel is verder in 2020 nog het nodige gedaan aan de nieuwe klimaatinstallatie, zowel om de nieuwe groep aan te sluiten op het centrale systeem maar ook om de installatie goed af te stellen.

Zowel op De Kimkiel als op De Wingerd zijn in 2020 aanpassingen gedaan in de gymlokalen om de akoestiek in deze ruimten te verbeteren.

De subsidieaanvragen voor het plaatsen van zonnepanelen op onze scholen zijn afgewezen. Er is in 2020 bezwaar ingediend tegen deze afwijzingen en ook is in het najaar van 2020 opnieuw een aanvraag ingediend voor de tweede fase.

Op De Bolster is een onderzoek uitgevoerd naar de aanpassing van de vloer van de kas. De vloertegels en de egaline moeten vervangen worden, door de verzakking wordt de kasconstructie los van de vloer gemaakt.

ICT-infrastructuur

Een belangrijk facilitair onderwerp waar we in 2019 aan gewerkt hebben is de ICT-infrastructuur. We hebben in 2019 een “ICT-scan” uit laten voeren door een extern bureau en vanuit deze analyse is een plan van aanpak opgesteld om de ICT-infrastructuur en het ICT-beheer op een acceptabel niveau te krijgen. In 2019 is een aantal urgente ICT-investeringen met name op de beide sbo-scholen uitgevoerd. Het plan van aanpak is in 2020 verder uitgevoerd. Het ICT-beheer is in eigen beheer genomen. Op het gebied van ICT-hardware is sprake van een duidelijke impuls als gevolg van omstandigheden: er is geïnvesteerd in laptops en chromebooks zodat alle medewerkers en leerlingen vanuit huis onderwijs kunnen geven en volgen. Hoewel we constateren dat de ICT-infrastructuur verbeterd is, hebben we ten aanzien van ICT-beleid nog een flinke slag te slaan. Dit is de volgende stap, waar we in het najaar van 2020 de eerste aanzet voor hebben gegeven.

Privacy- en beveiligingsbeleid

De Functionaris Gegevensbescherming (FG) doet jaarlijks (per schooljaar) verslag aan de bestuurder van SCSOG over de stand van zaken van het IBP-management (Informatiebeveiliging en Privacy), over zijn toezichthouden op de verwerkingen van persoonsgegevens en over zijn adviserende activiteiten.

SCSOG geeft haar IBP-management vorm volgens het in 2018 opgestelde SCSOG IBP Meerjarenplan en een periodiek SCSOG IBP implementatieplan. Beide documenten geven richting en houvast om op een gestructureerde wijze te groeien naar een volwassenheidsniveau dat nodig is om grip te houden op IBP.
SCSOG trof in het verslagjaar 2020 aantoonbare maatregelen om te waarborgen dat de verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming met de AVG wordt uitgevoerd. Zo zijn er belangrijke stappen gezet in beleidsontwikkeling met het in gebruik nemen van het SCSOG IBP Protocol beveiligingsincidenten en datalekken, het SCSOG IBP Reglement cameratoezicht en vooral ook SCSOG IBP gedragscode bedrijfsmiddelen, na goedkeuring door de Medezeggenschapsraad.

In januari 2020 is gestart met een bewustwordingscampagne in de vorm van themamaanden gerelateerd aan deze gedragscode. De oorspronkelijk planning hierbij van januari tot juli is door de coronacrisis gedwarsboomd.

SCSOG is goed op weg om informatiebeveiliging en privacybescherming over de volle breedte van de organisatie te waarborgen. Wel zal het doorgroeien naar het gewenste volwassenheidsniveau zoals beschreven in het IBP Meerjarenplan nog de nodige tijd in beslag nemen. Belangrijke aandachtspunten voor het komend schooljaar zijn de IBP-rolverdeling, actualisering van het verwerkingsregister, toepassing van DPIA's en het verbeteren van informatiemanagement. Het in de coronacrisis vanaf maart opgestarte online thuisonderwijs heeft nieuwe vormen van verwerkingen van persoonsgegevens met zich meegebracht die met prioriteit in kaart gebracht behoren te worden.

In het schooljaar 2019-2020 bestonden de werkzaamheden van de FG-er voor een groot deel uit advisering, waaronder:

- Het geven van adviezen aangaande de in het IBP implementatieplan genoemde documenten.
- Het beoordelen van verwerkersovereenkomsten.
- Advisering ten aanzien van het beheer van het verwerkingsregister.
- Het behandelen van binnenkomende vragen.
- Inhoudelijke suggesties bij het invullen van IBP themamaanden.
- Advisering bij afhandeling van incidenten.
- Advisering met betrekking tot ingebruikname van IBP-tooling.

In het IBP-managementmodel zijn een drietal centrale rollen gedefinieerd: die van privacy officer (PO), security officer (SO) en die van functionaris gegevensbescherming (FG). De bovenschoolse rol van security officer zal na de nadere invulling van ICT-beleid bij SCSOG worden belegd. Op elk van SCSOG-scholen is al geruime tijd een privacy-coördinator actief als 'eerstelijns ondersteuner' van het IBP-beleid. De privacy-coördinator speelt een cruciale rol in de uitvoering van het IBP-beleid op zijn of haar school en bij de bewustwording van het schoolpersoneel over IBP en de eigen verantwoordelijkheid daarin. De ervaringen in het verslagjaar 2020 hebben aangetoond dat het voor privacy-coördinatoren lastig is de nodige deskundigheid te verwerven en deze rol actief in te vullen. Hier zal in 2021 aandacht aan besteed worden.

€

“SCSOG is in control. Ontvangen middelen worden zoveel mogelijk ingezet waarvoor deze bedoeld zijn zodat ze ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs.”

Verantwoording financiën

Gevoerd financieel beleid

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het gevoerde financiële beleid, waarbij zaken als verantwoordelijkheid, planning en control, een oordeel over het weerstandsvermogen en het financiële resultaat van 2020 besproken worden.

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele als materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende planning- en controlcyclus, van groot belang.

Allocatie van middelen

Er wordt bij SCSOG gewerkt met een begroting op stichtingsniveau. De begroting 2020 is samengesteld uit de vier afzonderlijke schoolbegrotingen, de begroting van het expertisecentrum en de begroting van het bestuur. Vanaf 2021 heeft het expertisecentrum een andere positie binnen de stichting waardoor deze geen eigen begroting meer heeft maar onder de verantwoordelijkheid van het bestuur valt. De schooldirectie is verantwoordelijk voor de eigen schoolbegroting. De bestuurder legt driemaal per jaar verantwoording af aan de raad van toezicht over de financiële stand van zaken van de stichting. In de werkgroep financiën bespreken de (adjunct-) directeuren van de scholen de financiële stand van zaken van de verschillende onderdelen samen met de controller en worden actuele ontwikkelingen besproken waar een financieel of administratief vraagstuk onder ligt.

Financieel beheer

Voor de aanlevering van de financiële informatie wordt gebruik gemaakt van het portaal van het administratiekantoor. Tevens wordt er een externe controller ingehuurd die zowel de directeuren als de bestuurder ondersteunt bij de financiële verantwoording. Een analyse van de huidige financiële situatie leert dat er sprake is van een, naar het oordeel van het bevoegd gezag, voldoende financiële basis voor de toekomst van de scholen. De financiële positie is, mede gelet op de financiële kengetallen, gezond. Volgens de berekening van OC&W heeft SCSOG een bovenmatig hoge reservepositie. De hoge reservepositie is deels te onderbouwen met de risico's die de stichting loopt en voor een ander deel van de reserves zal een bestedingsplan geschreven worden om de opgebouwde reserves in te zetten voor het onderwijs.

Balans per 31 december 2020	31-12-2020	31-12-2019
Activa		
Materiële vaste activa	696.033	551.941
Financiële vaste activa	1.563.859	1.561.946
Vorderingen	744.884	635.340
Liquide middelen	3.606.118	3.505.127
Totaal activa	**6.610.894**	**6.254.354**
Passiva		
Eigen vermogen	4.155.120	3.577.115
Voorzieningen	1.334.039	1.281.839
Kortlopende schulden	1.121.735	1.395.400
Totaal passiva	**6.610.894**	**6.254.354**

Balans 2020

Het balanstotaal is ten opzichte van het voorgaande jaar met ongeveer € 357.000 gestegen. Het positieve resultaat over 2020, waardoor het eigen vermogen met ruim € 578.000 gestegen is, is de grootste veroorzaker van deze stijging. Verder zijn de voorzieningen met € 52.000 gestegen. Deels heeft dit te maken met een toename van de voorziening jubilea door een diensttijdonderzoek bij De Bolster en een toename van de onderhoudsvoorziening.

Deze zal in de komende 5 jaren eerst nog blijven toenemen aangezien de eerste jaren geen forse uitgaven voor onderhoud gepland zijn conform het MJOP. De kortlopende schulden zijn daarentegen met € 374.000 verlaagd tot een 'normaal' niveau. In 2019 waren de kortlopende schulden erg hoog door een onterecht ontvangen bedrag van het samenwerkingsverband PO die in 2020 terugbetaald is.

Opvallend is verder de stijging van de materiële vaste activa. Deze stijging wordt deels veroorzaakt door de aanpassingen in het gebouw van De Kimkiel en deels door de investeringen in ICT op met name de vso-scholen. In 2020 zijn obligaties vervroegd gelost aangezien er in het begin van het jaar een mogelijkheid voordeed om hiervoor nieuwe obligaties aan te schaffen. De aanschafwaarde van de aangekochte obligaties is iets hoger dan de aanschafwaarde van de geloste obligaties, vandaar de lichte stijging van de financiële vaste activa. Verder zijn de vorderingen met € 100.000 gestegen. Dit komt door extra facturatie eind 2020 conform afspraken met onder andere het samenwerkingsverband PO. Deze vorderingen lopen begin 2021 allemaal af.

Exploitatie

Staat van baten en lasten over 2020	realisatie 2020	begroot 2020	realisatie 2019
Baten			
Rijksbijdragen	11.115.062	10.371.367	10.333.388
Overheidsbijdragen/ subsidies overige overheden	155.110	63.000	63.422
Overige baten	572.145	542.550	988.092
Totaal baten	**11.842.317**	**10.976.917**	**11.384.902**
Lasten			
Personeelslasten	9.544.250	9.204.861	9.261.421
Afschrijvingen	163.890	175.206	172.680
Huisvestingslasten	756.814	673.000	628.275
Overige lasten	825.355	857.850	947.444
Totaal lasten	**11.290.309**	**10.910.917**	**11.009.820**
Saldo baten en lasten	552.008	66.000	375.082
Financiële baten en lasten	25.996	42.000	36.334
Resultaat	**578.005**	**108.000**	**411.416**

De exploitatie 2020 van SCSOG laat een positieve afwijking zien van € 470.000 ten opzichte van de begroting. De afwijkingen zijn hieronder beschreven.

Afwijking baten
Ten opzichte van de begroting zijn de totale baten met € 865.000 gestegen. Met name de rijksbijdragen en de overige overheidsbijdragen veroorzaken deze stijging.

Normatieve rijksbijdragen
De normatieve rijksbijdragen zijn € 453.000 hoger dan begroot. De reguliere personele vergoeding is met € 381.000 verhoogd in verband met een prijsstijging van € 280.000. De loonkosten zijn tevens toegenomen door deze prijsstijging. Verder zijn er meer cumi-leerlingen en is de GGL bij De Wingerd hoger dan begroot. Dit verklaart ongeveer € 101.000 van de hogere personele vergoeding ten opzichte van de begroting. De variabelen van het P&A-budget, de prestatiebox en de werkdrukmiddelen zijn tevens verhoogd, wat een positieve afwijking van € 72.000 veroorzaakt ten opzichte van de begroting.

Overige subsidies OC&W
Het PO heeft in 2019 een aanvullende bijzondere bekostiging ontvangen om de eenmalige uitkering te kunnen dekken. Dit was een vast bedrag per leerling zonder onderscheid tussen het basisonderwijs, het sbo en het (v)so te maken. Aangezien er per leerling meer FTE ingezet wordt in het sbo en het vso is er in 2020 een aanvullend budget voor de sbo- en de (v)so-scholen beschikbaar gesteld ter compensatie van deze extra lasten voor de eenmalige uitkering. Het gaat in totaal om een bedrag van € 63.000.

Verder is de subsidie voor studieverlof € 12.000 hoger dan begroot en het leerplusarrangement is € 8.000 hoger dan begroot. Verder is er een subsidie voor zij-in-stroom ontvangen die niet begroot is á € 8.000 en een subsidie voor het inhalen van achterstanden die opgelopen zijn door de coronamaatregelen. Hiervan is 6.000 ingezet in 2020. De totale overige subsidies OC&W zijn € 97.000 hoger dan begroot.

De financiële middelen die ontvangen worden van het samenwerkingsverband zijn over 2020 € 193.000 hoger dan begroot. Dit betreffen reguliere middelen van het samenwerkingsverband en de groeibekostiging die hoger vastgesteld is. Deze extra middelen worden ingezet voor extra personeel in de scholen. Met name op De Kimkiel is de groei van het aantal leerlingen groot door de extra kleutergroep die het schooljaar 2020-2021 gestart is. Hiervoor wordt ook extra personeel ingezet. De extra kleutergroep en de extra groeibekostiging die hierbij hoort is ook meegenomen in het formatieplan 2021-2022.

Gemeentelijke bijdragen
De vergoeding van de gemeente is nagenoeg gelijk aan de begroting.

Overige overheidsbijdragen
In de nieuwe cao hebben de OOP-functies een hogere functieschaal gekregen. Dit heeft effect op de salariskosten van het OOP vanaf augustus 2020. Sociale partners hebben daarom besloten om een eenmalige bijdrage te geven aan de schoolbesturen in het sbo, so en vso, omdat daar relatief veel OOP-ers in dienst zijn. Deze bijdrage is eenmalig terwijl de kosten structureel zullen zijn en vooral tot uiting komen vanaf het schooljaar 2021-2022 aangezien de OOP-ers in 2020-2021 overgeplaatst worden naar een gelijkwaardig salaris in een hogere schaal. De periodieke verhogingen, die langer doorlopen in hogere schalen, zullen voor de komende jaren tot extra kosten gaan leiden. Voor SCSOG betekent dit een extra vergoeding van € 89.000 waarvan de extra kosten in de komende jaren tot uiting zullen komen.

Overige baten
De overige baten zijn ongeveer € 30.000 hoger dan begroot.

De verhuuropbrengsten zijn ruim €1.000 lager dan begroot aangezien de gymzalen minder vaak verhuurd zijn aan sportvereniging door de coronamaatregelen.

De detacheringsopbrengsten zijn € 4.000 hoger dan begroot. Deze afwijking ontstaat deels door een verschuiving van de inzet van de coördinator van het SWV PO van 'overige baten' naar 'detacheringsopbrengsten' door andere contractafspraken. De verschuiving betreft € 18.000. Verder is de detachering vanuit de scholen € 18.000 lager dan begroot doordat een gedetacheerde medewerker per 1-8-2020 uit dienst is gegaan. De loonkosten van deze medewerker zijn hierdoor ook komen te vervallen. Tenslotte zijn de loonkosten iets gestegen waardoor ook de detacheringsopbrengsten iets zijn gestegen (€ 4.000).

De ouderbijdragen zijn € 13.000 lager dan begroot doordat veel activiteiten waarvoor normaliter een ouderbijdrage plaatsvindt geen doorgang hebben kunnen vinden in verband met de coronamaatregelen. Deze verlaging zien we ook terug bij de kosten voor schoolreizen en excursies.

De bijdrage van het samenwerkingsverband is € 30.000 lager door deels een verschuiving naar detacheringsbaten -€ 18.000, een verlaging van de vergoeding tripartite door een verlaging van het dienstverband - € 15.000 en een toegekend arrangement á € 3.000.

De regiomiddelen voor arbeidsmarktbevordering zijn € 73.000 hoger dan begroot door een verhoging van de subsidie voor De Bolster en een toekenning bij De Wingerd die niet begroot is. Verder is er een subsidie voor muziek ontvangen á € 16.000, € 6.000 voor cultuur en € 3.000 voor de gezonde school. Tenslotte zijn de inkomsten van Educonnect € 28.000 lager dan begroot.

Afwijking lasten
Ten opzichte van de begroting zijn met name de personele lasten en de huisvestingslasten gestegen. De afschrijvingslasten en de overige lasten zijn iets lager dan begroot. De totale lasten zijn € 379.000 hoger dan begroot.

Personele lasten
De kosten voor de inzet van personeel (eigen personeel + inhuur) zijn ongeveer € 790.000 hoger dan begroot. Dit zijn de personele kosten inclusief vervanging. Voor de zwangerschapsverloven en ziekte in het VO zijn de ontvangen uitkeringen € 119.000 hoger dan begroot waardoor per saldo de kosten voor de inzet van personeel € 671.000 hoger is dan begroot. Deze verhoging heeft deels te maken met een prijsstijging. Dit is gecompenseerd in de personele bekostiging. Daarnaast is er extra personeel ingezet voor de uitbreiding met een extra groep op De Kimkiel (bekostigd door de extra groeibekostiging) en is er extra inzet geweest ten laste van de extra ontvangen subsidies.

In 2020 zijn er geen transitievergoedingen uitgekeerd. Wel is er een compensatie ontvangen voor de betaalde transitievergoedingen in voorgaande jaren voor personeel die na twee jaar ziek uit dienst zijn gegaan. De compensatie betreft een bedrag á € 283.000 waarvoor de kosten dus in voorgaande jaren gerealiseerd zijn.

De dotatie aan de personele voorziening is € 27.000 hoger dan begroot door onder andere een diensttijdonderzoek op De Bolster. De overige personele kosten zijn € 46.000 lager dan begroot door met name lagere Arbo-kosten aangezien er minder langdurige ziekte was in 2020. Tevens zijn de kosten voor nascholing en voor personeelsuitjes lager dan begroot in verband met de beperkingen door de coronamaatregelen.

Afschrijvingslasten
De afschrijvingslasten zijn € 11.000 lager dan begroot doordat geplande investeringen in ICT iets later in het jaar hebben plaatsgevonden dan in de begroting van uit is gegaan.

Huisvestingslasten
De huisvestingslasten zijn € 84.000 hoger dan begroot. De huren voor de gymzalen zijn € 4.000 lager dan begroot doordat er minder gebruik van de gymzaal gemaakt is door de tijdelijke sluiting van de scholen door corona. De uitgaven voor onderhoud zijn € 42.000 hoger dan begroot door met name de extra inspectie en onderhoud aan de ventilatiesystemen in de scholen. De energielasten zijn daarentegen € 19.000 lager dan begroot, door de tijdelijke sluiting van de scholen. Aangezien er extra hygiënemaatregelen getroffen zijn, zijn de kosten voor schoonmaak en hygiëne artikelen € 27.000 hoger dan begroot. Alle voorgenoemde afwijkingen ontstaan dus door genomen maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.

De hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening (€ 26.000) en de hogere huisvestingslasten (€ 12.000) hebben beide te maken met aanpassingen in het gebouw van de Kimkiel. De dotatie is verhoogd doordat de laatste termijn voor de aanpassingen aan het binnenklimaat in 2020 verwerkt is en niet in de voorziening was opgenomen. Hiervoor was dus een extra dotatie nodig. De overige huisvestingslasten betreffen de kosten voor de voorbereiding en de begeleiding van de aanpassingen in het gebouw om een extra lokaal te creëren. De verbouwing/aanpassing zelf is geactiveerd, maar de begeleiding is als kosten in 2020 geboekt.

Overige lasten
De overige lasten zijn € 32.000 lager dan begroot. Hiervan heeft € 21.000 betrekking op de kosten voor administratie en beheer. Deze verlaging komt onder andere doordat er geen verantwoording ESF opgesteld hoefde te worden in 2020 en doordat de uitgaven voor kantoorbenodigdheden iets lager zijn geweest.

De kosten voor inventaris en apparatuur zijn € 20.000 lager doordat onder andere de reproductiekosten ruim begroot zijn. De kosten zijn nagenoeg gelijk aan 2019 maar ongeveer € 16.000 hoger begroot. De uitgaven voor klein inventaris zijn € 4.000 lager dan begroot.

De kosten voor leermiddelen zijn € 13.000 lager dan begroot door lagere uitgaven voor verbruiksmaterialen die gebruikt worden tijdens de praktijklessen aangezien er minder praktijklessen gegeven zijn in 2020.
De overige kosten zijn € 21.000 hoger dan begroot doordat onder andere de kosten voor cultuur, muziek en projecten € 27.000 hoger zijn waarvoor € 25.000 aan subsidies zijn ontvangen. Verder zijn de kosten voor schoolreizen en overige activiteiten € 6.000 lager dan begroot.

Financiële baten en lasten
De financiële baten en lasten zijn € 16.000 lager dan begroot. Dit komt met name door de negatieve rente die gevorderd is over de spaartegoeden boven € 250.000.

Samenvatting exploitatieresultaat
Het resultaat wijkt € 470.000 positief af van de begroting. Grotendeels ontstaat deze forse afwijking door ontvangen vergoedingen voor lasten in voorgaande of komende jaren zoals de compensatie van de betaalde transitievergoedingen in voorgaande jaren en de ontvangen middelen voor de extra lasten in komende jaren voor de verhoging van de inschaling van het OOP. In totaal gaat het om een bedrag van € 372.000 aan extra middelen in 2020 waar lasten uit andere jaren tegenover staan.

Het overige resultaat over 2020 is € 98.000 positief ten opzichte van de begroting. Dit wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de hogere bekostiging bij De Wingerd door extra cumi-leerlingen en een hogere GGL á € 100.000. Tevens zijn er een aantal verschuivingen in de kosten door de maatregelingen en beperkingen rondom corona.

Verder zijn er veel afwijkingen in de lasten door de genomen maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het coronavirus. Met name de huisvestingslasten zijn hoger dan begroot maar de overige lasten zijn daarentegen lager dan begroot. Per saldo zijn de extra kosten door corona ongeveer € 30.000 hoger.

SCSOG is in control. Ontvangen middelen worden zo veel mogelijk ingezet waarvoor deze bedoeld zijn zodat ze ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs. Helaas hadden we in 2020 te maken met beperkingen maar we zijn er toch weer in geslaagd om de middelen efficiënt en doelmatig in te zetten.

Treasury- en financieringsbeleid
De uitgangspunten van het voorschrift beleggen en belenen is vertaald in het treasurystatuut. In het treasurystatuut is onder andere opgenomen dat er geen gebruik gemaakt wordt van derivaten. Het afgelopen jaar is binnen de kaders van dit statuut gehandeld.

Met de huisbankier vindt regelmatig afstemming plaats over optimalisering van het rendement op de uitstaande middelen.

Beleggingsportefeuille
In het jaar 2020 is er een kleine wijziging geweest in de obligatieportefeuille van SCSOG. De 3½% Nederlandse staatsobligaties en de obligaties Bank ned. gem. 2⅝%, waarvan de lossingsdata in juli en september 2020 zouden plaatsvinden, zijn vroegtijdig in maart en april afgelost. De verkoopwaarde was op dat moment nagenoeg gelijk aan de aanschafwaarde en er was op dat moment een gunstige optie om het afgeloste bedrag te herbeleggen in obligaties ABN AMRO 1% en in obligaties Rabobank 1¼%. De nominale waarde van de verkochte en aangekochte obligaties in 2020 (€ 500.000) is gelijk aan elkaar. De aanschafwaarde van de aangekochte obligaties is € 3.932 hoger dan de aanschafwaarde van de verkochte obligaties.

De aanschafwaarde of een lagere aanschafwaarde worden verwerkt in de jaarrekening. De koerswaarde per 31-12-2020 is van nagenoeg alle obligaties hoger dan de aanschafwaarde. Alleen de obligaties Rabobank 4 1/8% hebben een lagere koerswaarde. Deze lagere koerswaarde is opgenomen in 2020. Het (ongerealiseerde) verlies is verwerkt in de exploitatie 2020. Het gaat om een koersverlies van € 2.020.

Op de volgende pagina een overzicht met de beleggingsportefeuille van SCSOG op 31-12-2020.

Liquiditeiten
Het totale saldo op de spaarrekeningen betreft per 31-12-2020 € 2.715.057 waarvan € 1.812.169 bij de ABN AMRO en € 902.888 bij de Rabobank.

De betaalrekening had gedurende 2020 voldoende saldo om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Het saldo van de betaalrekening was per 1-1-2020 € 1.264.942 en per 31-12-2020 € 642.247.

Overzicht obligaties	Coupon datum - EUR	Nominale waarde	Slotkoers - Gem. kostprijs	Opgelopen rente	Marktwaarde ~ Aanschaf waarde EUR	Ongerealiseerd resultaat EUR	Effectief rendement ~ Coupon rendement	Resterende looptijd ~ Modified duration	Rating S&P ~ Rating Moody's	Portefeuille weging Weging categorie
Overheden				**4.853**	**890.060 ~ 844.864**	**45.196**	**-0,5% ~ 2,3%**	**4,36 ~ 4,22**		**21,8% ~ 54,5%**
3% Ned. Waterschapsbank 12/22	28-03-2021	105.000	104,44 ~ 100,20	2.399	112.056 ~ 105.887	6.169	-0,6% ~ 2,9%	1,24 ~ 1,22	AAA ~ Aaa	2,7% ~ 6,9%
3% Ned. Waterschapsbank 11/23	16-11-2021	500.000	110,42 ~ 107,67	1.849	553.949 ~ 540.328	13.621	-0,6% ~ 2,7%	2,88 ~ 2,81	AAA ~ Aaa	13,6% ~ 33,9%
0,5% Ned. Waterschapsbank 15/30	29-04-2021	100.000	107,27 ~ 94,77	337	107.602 ~ 94.767	12.835	-0,3% ~ 0,5%	9,33 ~ 9,14	AAA ~ Aaa	2,6% ~ 6,6%
1 3/8% Bank Ned. Gem. 15/30	21-10-2021	100.000	116,19 ~ 103,88	267	116.452 ~ 103.882	12.570	-0,3% ~ 1,2%	9,81 ~ 9,29	AAA	2,8% ~ 7,1%
Bedrijven				**12.047**	**741.727 ~ 721.014**	**20.713**	**0,2% ~ 1,9%**	**3,37 ~ 3,28**		**18,2% ~ 45,5%**
4 1/8% Rabobank Nederland 11/21	12-01-2021	200.000	100,10 ~ 104,55	7.980	208.180 ~ 210.199	-2.020	1,0% ~ 4,1%	0,03 ~ 0,03	A+	5,1% ~ 12,8%
1% ABN Amro Bank 15/25	16-04-2021	300.000	105,09 ~ 102,70	2.129	317.399 ~ 308.100	9.299	-0,2% ~ 1,0%	4,29 ~ 4,20	A ~ A1	7,8% ~ 19,5%
1 1/4% Rabobank Nederland 16/26	23-03-2021	200.000	107,11 ~ 101,36	1.938	216.148 ~ 202.715	13.434	-0,1% ~ 1,2%	5,22 ~ 5,06	A+	5,3% ~ 13,2%
Totaal/Gemiddelden				**16.900**	**1.631.786 ~ 1.565.878**	**65.908**	**-0,2% ~ 2,1%**	**3,91 ~ 3,80**		**39,9% ~ 100,0%**

Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen het totale eigen vermogen minus de materiële vaste activa en het totaal van de rijksbijdragen. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10-40 procent, afhankelijk van het risicoprofiel van de stichting.
Het weerstandsvermogen van SCSOG is 35 procent op 31-12-2020. Dit valt mooi binnen de gestelde norm.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen plus voorzieningen' en het 'totale vermogen'. Het geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is vooralsnog 25-50 procent. De stichting zit ruim boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 83%. Dit geeft aan dat de stichting ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Liquiditeit

Het kengetal liquiditeit is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de 'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden. Een waarde tussen 1,5 en 2,0 is goed. Per 31 december 2019 is de liquiditeit 3,88. Dit geeft aan dat de stichting op korte termijn ruimschoots aan haar verplichtingen kan voldoen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt bepaald door het totale kapitaal minus de gebouwen en terreinen te delen door de totale baten. Dit kengetal wordt gebruikt om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. De signaleringsgrens voor grote besturen (> 8 miljoen totale baten) is gesteld op 35%. De berekende benodigde kapitalisatiefactor voor SCSOG is 40%.

De kapitalisatiefactor inclusief financiële baten is 46% en hiermee zit de stichting boven de signaleringsgrens. Als we het private vermogen buiten beschouwing laten bij het berekenen van de kapitalisatiefactor dan komt deze uit op 44%.

Bij de bepaling van de signaleringsgrens wordt onderscheid gemaakt in een drietal functies van de kapitalisatiefactor:

- de financieringsfunctie (t.b.v. vervanging materiële vaste activa);
- de transactiefunctie (voor het afdekken van de kortlopende schulden);
- de bufferfunctie (opvangen van tegenvallers).

Rekening houdende met deze aspecten wordt inzage verkregen in de resterende financiële ruimte. In onderstaand overzicht wordt een bedrag van € 280.110 getoond ten aanzien van de financiële ruimte.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. In 2020 wordt ruim voldaan aan deze norm met een rentabiliteit van 4,9%.

A. Aanwezig kapitaal		
Totaal vermogen		€ 6.610.894
-/- gebouwen en terreinen (G&T)		€ 153.750
-/- privaat vermogen		€ 1.479.000
totaal aanwezig kapitaal (gecorrigeerd)		**€ 4.978.144**
als percentage van de totale baten		*46%*
B. Benodigd kapitaal: bestuurspecifieke kapitaalsbehoefte		
1. kapitaal voor instandhouding materiële vaste activa		
a. vervangingswaarde materiële vaste activa		€ 4.381.657
b. financieringsbehoefte: mogelijkheid tot spreiding van investeringen		55%
		€ 2.409.912
2. kapitaal voor het doen van reguliere transacties (transactiefunctie)		
hoogte kortlopende schulden		€ 1.121.735
		€ 1.121.735
3. kapitaal voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie (bufferfunctie)		
A. O.b.v. normatieve uitgangspunt Commissie Don		
- uitgaande van percentage t.o.v. TB		7,5%
- bufferliquiditeit		*€ 815.603*
B. O.b.v.eigen risico-analyse		€ -
Keuze voor wijze bepaling bufferfunctie (A of B)	A	*€ 815.603*
totaal benodigd kapitaal / kapitaalsbehoefte		**€ 4.347.249**
als percentage van de totale baten		*40%*
Verschil aanwezig kapitaal - benodigd kapitaal (financiële ruimte)		**€ 630.895**

“Een **RISICO** voor de komende jaren is het toenemende tekort aan leraren.”

Continuïteitsparagraaf

Het doel van deze continuïteitsparagraaf is dat iedere belanghebbende of belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting 2021-2025 omvat een jaarbegroting die wordt bepaald op basis van de meest actuele gegevens waarbij, voor zover bekend, rekening is gehouden met wijzigingen in het beleid. Vervolgens heeft een vertaling plaatsgevonden naar de daaropvolgende drie jaren die gezamenlijk op hoofdlijnen de meerjarenbegroting vormen.

Leerlingenaantallen en prognoses

Voor alle scholen zijn de actuele leerlingenaantallen en prognoses doorgerekend in de rijksbijdragen. Als we kijken naar de leerlingenaantallen per 1-10-2019 en 1-10-2020 zien we, met uitzondering van De Fiduciaschool, een groei bij de scholen. Bij De Fiduciaschool is het leerlingenaantal stabiel en is de school al geruime tijd 'vol'.

De leerlingprognoses voor de komende jaren zijn nagenoeg stabiel voor alle scholen met uitzondering van De Wingerd. Bij De Wingerd daalt de leerlingprognose voor de komende jaren iets, en verwachten we met name een grote uitstroom in het vso na het schooljaar 2022-2023.

In onderstaand schema is de leerlingentelling op 1-10-2018, 1-10-2019 en 1-10-2020 per school opgenomen en daarnaast de leerlingenprognoses voor de komende vijf jaren.

LL-aantallen	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025
02WR Fiduciaschool	182	197	197	197	197	197	197	197
05OP Bolster	252	262	271	268	268	268	268	268
14WT Wingerd	131	135	138	136	133	122	122	122
14WU Kimkiel	167	166	169	170	170	170	170	170
Totaal	**732**	**760**	**775**	**771**	**768**	**757**	**757**	**757**

Gegevens jaarrekening en begroting

In onderstaand overzicht is de meerjarenbegroting voor zowel de balans als de exploitatie op hoofdlijnen weergegeven.

	2020 jaarrekening	*2021 begroting*	*2022 begroting*	*2023 begroting*	*2024 begroting*	*2025 begroting*
1. Activa						
1.2 Materiële vaste activa	696.033	869.604	883.110	898.025	872.137	839.900
1.3 Financiële vaste activa	1.563.859	1.363.860	1.258.860	758.860	758.860	758.860
Vaste activa	*2.259.892*	*2.233.464*	*2.141.970*	*1.656.885*	*1.630.997*	*1.598.760*
1.5 Vorderingen	744.884	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
1.7 Liquide middelen	3.606.118	3.535.020	3.583.046	3.969.557	3.900.115	3.833.426
Vlottende activa	*4.351.002*	*4.135.020*	*4.183.046*	*4.569.557*	*4.500.115*	*4.433.426*
Totale Activa	**6.610.894**	**6.368.484**	**6.325.016**	**6.226.442**	**6.131.112**	**6.032.186**
waarvan gebouwen en terreinen	153.750	146.750	139.750	132.750	125.750	118.750
2. Passiva						
2.1 Eigen vermogen	4.155.120	3.957.120	3.853.120	3.759.120	3.639.120	3.476.120
2.2 Voorzieningen	1.334.039	1.411.364	1.471.895	1.467.322	1.491.992	1.556.066
2.4 Kortlopende schulden	1.121.735	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totale Passiva	**6.610.894**	**6.368.484**	**6.325.016**	**6.226.442**	**6.131.112**	**6.032.186**
waarvan bestemmingsreserve privaat	*1.479.000*	*1.489.000*	*1.499.000*	*1.509.000*	*1.519.000*	*1.529.000*
waarvan bestemmingsreserve publiek	*20.000*	*17.000*	*14.000*	*11.000*	*8.000*	*5.000*

3. Baten	2020 jaarrekening	2021 begroting	2022 begroting	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting
3.1 Rijksbijdragen	11.115.062	11.278.046	11.328.121	11.345.245	11.279.884	11.228.912
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	155.110	57.000	57.000	57.000	57.000	57.000
3.5 Overige baten	572.145	390.937	397.608	400.309	402.918	404.554
totaal baten	*11.842.317*	*11.725.983*	*11.782.729*	*11.802.554*	*11.739.802*	*11.690.466*
4. Lasten						
4.1 Personeelslasten	9.544.250	9.997.054	9.958.984	9.944.569	9.920.464	9.925.279
4.2 Afschrijvingen	163.890	164.979	171.994	196.235	183.588	177.237
4.3 Huisvestingslasten	756.814	724.000	707.000	707.000	707.000	707.000
4.4 Overige lasten	825.355	837.950	848.750	848.750	848.750	843.950
totaal lasten	*11.290.309*	*11.723.982*	*11.686.729*	*11.696.554*	*11.659.802*	*11.653.466*
Saldo baten en lasten	**552.008**	**2.000**	**96.000**	**106.000**	**80.000**	**37.000**
5. Financiële baten en lasten						
financiële baten	25.996	-	-	-	-	-
	25.996	-	-	-	-	-
Regulier resultaat	**578.005**	**2.000**	**96.000**	**106.000**	**80.000**	**37.000**
Projectenpot	-	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Netto resultaat	**578.005**	**198.000-**	**104.000-**	**94.000-**	**120.000-**	**163.000-**

Toelichting balans

Activa

We zien de boekwaarde van de materiële vaste activa in de jaren 2020 en 2021 fors stijgen. Daarna stabiliseert het redelijk met een kleine afname in de jaren 2024 en 2025. De stijging van de waarde van de activa heeft met name te maken met vervangingsinvesteringen in ICT waarvan de boekwaarde al geruime tijd € 0 is doordat er in voorgaande jaren een afschrijvingstermijn van 3 jaar gehanteerd werd voor alle aanwezige ICT. Vanaf 2019 zijn de afschrijvingstermijnen aangepast waardoor we voor de toekomst een stabieler verloop van de boekwaarde en de afschrijvingslasten verwachten. Hieronder een overzicht met de geplande investeringen per rubriek per jaar.

Geplande investeringen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Gebouwen en terreinen	20.000				
Leer-middelen	40.500	8.000	8.000	8.000	8.000
ICT	80.450	119.500	160.150	106.700	94.000
Meubilair	177.600	23.000	23.000	23.000	23.000
Machines en installaties	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Vervoers-middelen		15.000			
Totaal	**338.550**	**185.500**	**211.150**	**157.700**	**145.000**

De waarde van de financiële vaste activa daalt in de jaren 2021, 2022 en 2023 doordat er een aantal obligaties aflopen, zie onderstaand schema.

Vrijval financiële vaste activa		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
4 1/8 % Rabobank Nederland	Nov 2021	200.000				
3% Ned. Waterschapsbank	Dec 2022		105.000			
3% Ned. Waterschapsbank	Nov 2023			500.000		
Totaal		**200.000**	**105.000**	**500.000**	**0**	**0**

Vooralsnog gaan we er van uit dat de vrijgevallen midden door de afloop van de obligaties niet opnieuw belegd zullen worden gezien de huidige ontwikkelingen op de financiële markt, maar dit wordt in overleg met de beleggingsadviseur periodiek onderzocht. De vrijgevallen middelen worden op dit moment toegevoegd aan de liquide middelen van de stichting. De verwachte vorderingen zijn in 2020 aan de hoge kant. Vanaf 2021 zijn de vorderingen stabiel gehouden gelijk aan de gemiddelde hoogte van afgelopen jaren.

De liquide middelen schommelen iets in de komende jaren aangezien de investeringen in materiële vaste activa en de negatieve exploitatieresultaten er voor zorgen dat de liquide middelen iets dalen maar daarentegen zorgen de lossingen van de obligaties voor een toename van de liquide middelen.

Passiva

Het eigen vermogen van de stichting loopt in de komende jaren af van 4,2 miljoen naar 3,5 miljoen. Dit verloop is inherent aan de verwachte exploitatieresultaten voor de komende jaren. Het verwachte totale regulier resultaat van € 320.000 positief, tezamen met de investeringen in het onderwijs á € 1.000.000 over de jaren 2021 t/m 2025 veroorzaken de daling van het eigen vermogen met ongeveer € 700.000. Uit de onlangs gepubliceerde rekentool blijkt dat er ruim 1 miljoen van de reserves van de stichting als (mogelijk) bovenmatig wordt aangemerkt. Dit is meer dan het verwachte verloop conform de meerjaren-exploitatiebegroting. Wat nog niet opgenomen is in de meerjarenbegroting is de eigen bijdrage in de nieuwbouw van De Fiduciaschool. De hoogte van de bijdrage is nog niet bekend maar uit de begrote meerjarenbalans blijkt dat hier ruim voldoende middelen voor beschikbaar zijn, naast de opgenomen investeringen in het onderwijs á € 200.000 per jaar.

Het verloop van de personele voorzieningen is nagenoeg nihil aangezien er alleen een voorziening voor jubilea is opgenomen. Het verloop van de onderhoudsvoorziening veroorzaakt het stijgende saldo van de voorzieningen in de meerjarenbegroting. Hieronder een overzicht met de jaarlijkse dotatie aan de voorziening onderhoud en de verwachte uitgaven voor de uitvoer van het MJOP.

Verloop voorziening onderhoud	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Dotatie voorziening onderhoud	122.567	122.567	122.567	122.567	122.567
Omtrekking voorziening onderhoud	45.242	62.035	127.140	97.897	58.492
Totaal mutatie stand voorziening onderhoud	**77.325**	**60.532**	**-4573**	**24.670**	**64.075**

Toelichting exploitatie

In 2021 wordt een exploitatieresultaat verwacht van € 198.000 negatief. In de jaren 2022, 2023, 2024 zijn de resultaten ongeveer € 100.000 positiever dan in 2021. In 2025 ligt het resultaat weer wat dichter bij het begrote resultaat voor 2021. Dit verloop ontstaat door de verwachte daling van het leerlingenaantal bij met name de Wingerd. Doordat de bekostiging gebaseerd is op t-1 wordt een daling van het leerlingenaantal pas een jaar later verwerkt in de bekostiging. Doordat er voldoende natuurlijk verloop verwacht wordt in de komende jaren kan er tijdig geanticipeerd worden op de daling van het leerlingenaantal en zal de inzet van FTE's een omvang hebben die passend is bij het actuele leerlingenaantal.

De daling van de kosten zal hierdoor vooruit lopen op de daling van de inkomsten. Dit zorgt voor een positief financieel resultaat in de jaren waarin het leerlingenaantal daalt. Dit betreft de jaren 2022 t/m 2024.

In onderstaand overzicht zijn de verwerkte aantallen FTE in de meerjarenbegroting, betreffende de reguliere aanstellingen, exclusief vervanging van ziekte en zwangerschap, opgenomen. Het eerste overzicht toont de aantallen FTE per school en het 2e overzicht geeft de inzet per functiecategorie op bestuursniveau weer.

ongeveer € 1.000.000 is. Om te voldoen aan de eis tot planvorming voor de bovenmatige middelen en om vorm te geven aan het gespreksonderwerp binnen de stichting, is er in de meerjarenbegroting jaarlijks een bedrag van € 200.000 opgenomen voor investeringen/ impulsen in het onderwijs. Hiervoor kunnen plannen ingediend worden vanuit de scholen.

De raad van toezicht heeft de meerjarenbegroting beoordeeld. De raad van toezicht heeft de jaarbegroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022 – 2025 goedgekeurd.

Organisatieonderdeel	FTE 2019	Begroot FTE 2020	Begroot FTE 2021	Begroot FTE 2022	Begroot FTE 2023	Begroot FTE 2024	Begroot FTE 2025
40851-Bestuursbureau	3,48	3,80	4,28	4,28	4,28	4,28	4,28
02WR-02WR Fiduciaschool	24,96	24,32	25,36	25,15	25,15	25,15	25,15
05OP-05OP De Bolster	41,03	40,02	40,60	39,95	39,80	39,80	39,80
14WT-14WT De Wingerd	29,02	28,58	30,69	30,29	29,45	28,50	28,15
14WU-14WU De Kimkiel	22,08	21,29	22,82	22,32	21,97	21,97	21,97
Totaal	**120,57**	**118,01**	**123,75**	**121,99**	**120,65**	**119,70**	**119,35**

Functie	FTE 2019	Begroot FTE 2020	Begroot FTE 2021	Begroot FTE 2022	Begroot FTE 2023	Begroot FTE 2024	Begroot FTE 2025
Directie	5,70	5,70	5,70	5,70	5,70	5,70	5,70
OP	81,11	79,27	83,40	82,13	81,17	80,48	80,23
OOP	33,76	33,04	34,65	34,16	33,78	33,52	33,42
Totaal	**120,57**	**118,01**	**123,75**	**121,99**	**120,65**	**119,70**	**119,35**

‘Projectenpot’

In de meerjarenbegroting is een projectenpot opgenomen voor investeringen/impulsen in het onderwijs naast de reguliere bedrijfsvoering die gedekt worden uit de reserves. Binnen de stichting zijn we al langere tijd in gesprek over de reservepositie van de stichting, de risico’s die we lopen en de bestedingsruimte die er is om impulsen te geven aan het onderwijs. Dit gesprek wordt gesterkt door de publicaties vanuit OC&W over dit onderwerp en een onlangs ontvangen brief over toezicht vanuit OC&W over de besteding van de ‘bovenmatige middelen’ bij onderwijsinstellingen. Uit de berekening voor het bepalen van bovenmatige middelen bij onderwijsinstellingen, komt naar voren dat het saldo van de bovenmatig publieke middelen binnen SCSOG

Kengetallen

Onderstaande tabellen en grafieken bevat informatie over het vermogensbeheer, het budgetbeheer en de kengetallen over de periode 2017 tot en met 2020.

Vermogens-, Budgetbeheer en Kengetallen 2017-2020

I Vermogensbeheer

Solvabiliteit			
signaleringsgrens	20%	€	1.322.179
berekening solvabiliteit	57%	€	4.155.120
Ruimte solvabiliteit t.o.v. ondergrens		€	*2.832.941*

Financiële ruimte	*KF in €*	*% van TB/ KF*
A. Aanwezig kapitaal	€ 4.978.144	*46%*
B. Benodigd kapitaal	€ 4.347.249	*40%*
Financiële ruimte	**€ 630.895**	

II Budgetbeheer

1. Exploitatiebegroting	*saldo*	*cumulatief*
begroot exploitatieresultaat 2020	€ 578.005	€ 578.005
prognose exploitatieresultaat 2021	€ 198.000-	€ 380.005
prognose exploitatieresultaat 2022	€ 104.000-	€ 276.006
prognose exploitatieresultaat 2023	€ 94.000-	€ 182.006

2. Liquiditeitsbegroting	*saldo*	*cumulatief*
stand liquide middelen 2019		*3.606.118*
saldo inkomsten - uitgaven 2021	€ 71.098-	€ 3.535.020
saldo inkomsten - uitgaven 2022	€ 48.026	€ 3.583.046
saldo inkomsten - uitgaven 2023	€ 386.512	€ 3.969.557
saldo inkomsten - uitgaven 2024	€ 69.443-	€ 3.900.115
toe-/ afname liquide middelen	*€ 293.997*	

III Kengetallen

1. Financiële kengetallen	*signalering*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*
kapitalisatiefactor	*40%*	56%	54%	54%	54%
solvabiliteit 1	*25%-50%*	81%	54%	57%	63%
solvabiliteit 2	*< 30%*	83%	83%	78%	83%
liquiditeit (current ratio)	*0,5 - 1,5*	3,38	3,40	2,97	3,88
weerstandsvermogen	*10% - 40%*	46%	29%	31%	35%
rentabiliteit	*0,0%*	1,2%	0,2%	3,6%	4,9%

2. Exploitatiekengetallen	*benchmark*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*
rijksbijdragen / totale baten	*90,9%*	90,4%	90,5%	90,8%	93,9%
overige overheidsbijdragen / totale baten	*3,1%*	0,9%	0,6%	0,6%	1,3%
overige baten/ totale baten	*6,0%*	8,7%	8,8%	8,7%	4,8%
personeelslasten/ totale baten	*82,7%*	85,6%	85,9%	81,3%	80,6%
materiële lasten/ totale baten	*18,9%*	13,8%	14,4%	15,4%	14,7%
totale lasten/ totale baten	*101,5%*	99,4%	100,4%	96,7%	95,3%

3. FTE-leerling ratio's	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*
teldatum 1 oktober	*1-10-2016*	*1-10-2017*	*1-10-2018*	*1-10-2019*
FTE totaal *	126,85	123,08	126,67	131,27
FTE OP *	85,00	85,73	87,02	88,04
** Het aantal FTE is inclusief vervanging*				
totaal leerlingen	728	711	733	759
leerling- FTE ratio	5,74	5,78	5,79	5,78
leerling- FTE OP ratio	8,56	8,29	8,42	8,62
baten per leerling (excl. financiële baten)	€ 13.746	€ 14.225	€ 14.757	€ 15.000
lasten per leerling (excl. financiële lasten)	€ 13.743	€ 14.140	€ 14.812	€ 14.506
index baten per leerling	*100,0*	*103,5*	*103,7*	*105,4*
index lasten per leerling	*100,0*	*102,9*	*104,8*	*102,6*

Kapitalisatiefactor

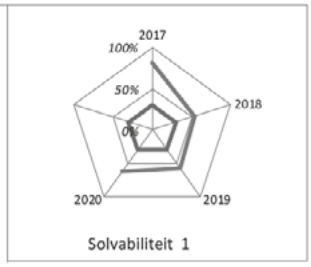

Solvabiliteit 1

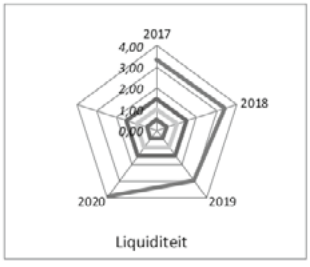

Liquiditeit

Rentabiliteit

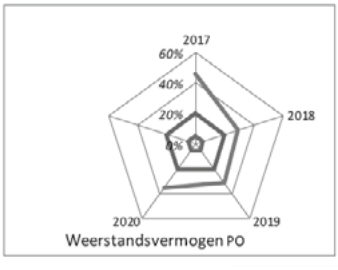

Weerstandsvermogen PO

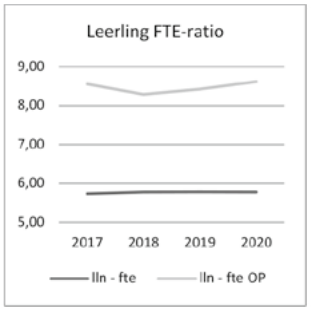

Onderstaande tabellen en grafieken bevat informatie over de kengetallen over de periode 2021 tot en met 2024 op basis van de meerjarenbegroting.

Kengetallen 2021-2024

Kengetallen

1. Financiële kengetallen	*signalering*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*
kapitalisatiefactor	*40%*	53%	52%	52%	51%
solvabiliteit 1	*< 30%*	62%	61%	60%	59%
solvabiliteit 2	*< 30%*	84%	84%	84%	84%
liquiditeit (current ratio)	*0,5 - 1,5*	4,14	4,18	4,57	4,50
weerstandsvermogen	*10% - 40%*	34%	33%	32%	31%
rentabiliteit	*0,0%*	-1,7%	-0,9%	-0,8%	-1,0%

2. Exploitatiekengetallen	*benchmark*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*
rijksbijdragen / totale baten	*90,9%*	96,2%	96,1%	96,1%	96,1%
overige overheidsbijdragen / totale baten	*3,1%*	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
overige baten/ totale baten	*6,0%*	3,3%	3,4%	3,4%	3,4%
personeelslasten/ totale baten *	*82,7%*	85,3%	84,5%	84,3%	84,5%
materiële lasten/ totale baten *	*18,9%*	14,7%	14,7%	14,8%	14,8%
totale lasten/ totale baten *	*101,5%*	100,0%	99,2%	99,1%	99,3%

* exclusief 'projectenpot'

3. FTE-leerling ratio's	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*
teldatum 1 oktober	*1-10-2020*	*1-10-2021*	*1-10-2022*	*1-10-2023*
FTE totaal *	137,50	135,50	134,00	133,00
FTE Management/Directie *	5,70	5,70	5,70	5,70
FTE Onderwijzend personeel *	92,04	90,04	88,54	87,54
FTE Overige medewerkers (incl schoonmaak) *	39,76	39,76	39,76	39,76
** Het aantal FTE is inclusief vervanging*				
totaal leerlingen	775	771	768	757
leerling- FTE ratio	5,64	5,69	5,73	5,69
leerling- FTE OP ratio	8,42	8,56	8,67	8,65
baten per leerling (excl. financiële baten)	€ 15.280	€ 15.209	€ 15.342	€ 15.591
lasten per leerling (excl. financiële lasten)	€ 14.568	€ 15.206	€ 15.217	€ 15.451
index baten per leerling 2020=100	*101,9*	*101,4*	*102,3*	*103,9*
index lasten per leerling 2020=100	*100,4*	*104,8*	*104,9*	*106,5*

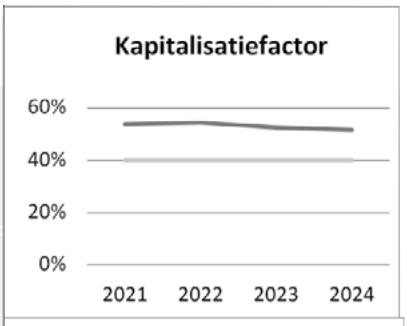

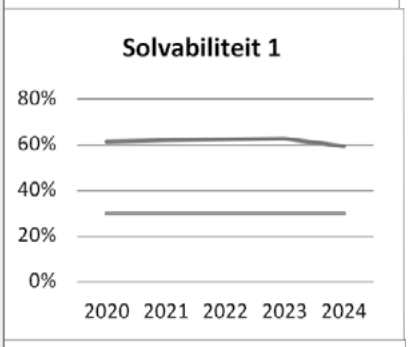

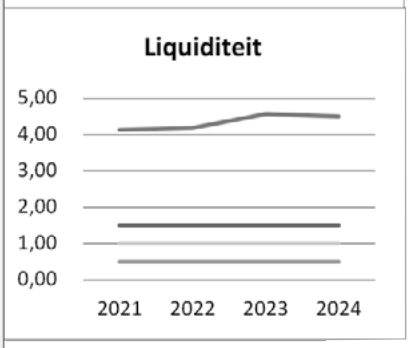

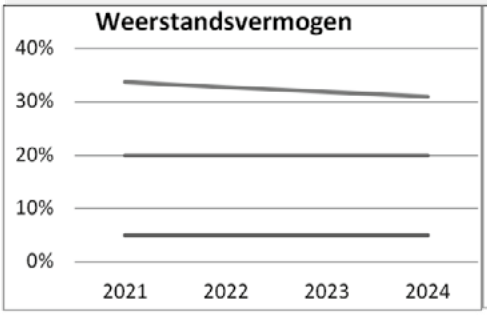

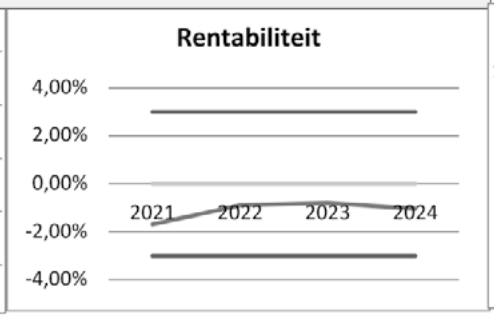

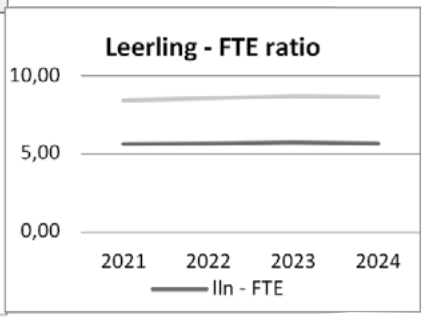

Bestuursverklaring inzake risicobeheersing

De interne beheersing van de processen binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen. Naast het inbedden van interne beheersing vanuit de lijn, vindt monitoring op het niveau van interne beheersing en de naleving ervan vanuit de directie plaats en vanuit het administratiekantoor.

Het administratiekantoor leverde ook in 2020 een bijdrage in een groot deel van de bedrijfsvoering. Een belangrijke bijdrage aan de interne beheersing is de keuze om een controller en een HR-adviseur in te huren. Hierdoor is de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering afgenomen. Een onderdeel van de interne beheersing binnen SCSOG is de werkgroep financiën, waarbij van elke school een directielid aansluit en wordt er 5 keer per jaar met de controller gesproken over allerlei financiële vraagstukken.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van interne beheersing bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de stichting.

Risicomanagement

We signaleren een aantal risico's dat de komende jaren van invloed is op het voortbestaan van (scholen van) de stichting. Deze risico's hebben een plek in het strategisch beleidsplan voor de komende jaren.

Hieronder benoemen we de risico's met een inschatting van de mogelijke impact.

De risico's zoals hieronder aangegeven zijn in het bestuursverslag hierboven reeds beschreven. Zoals blijkt uit de paragraaf over leerlingenaantallen, heeft SCSOG niet te maken met krimp. Een deel van de hierboven beschreven risico's zijn minder goed beheersbaar omdat ze buiten de rechtstreekse invloed van de stichting liggen, zoals het toenemende lerarentekort in ons land. Andere risico's, zoals de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering door de afhankelijkheid van externe partijen, zijn beter aan te pakken. We hebben zoals beschreven in de afgelopen jaren ingezet op meer interne expertise en professionalisering op het gebied van de eigen bedrijfsvoering. Ook de risicobeheersing op zichzelf is verbeterd, de bestuurder rapporteert over de risico's en de genomen of te nemen maatregelen aan de raad van toezicht. Bij iedere vergadering van de raad van toezicht staat het onderwerp risicobeheersing op de agenda.

Risicoanalyse

In 2019 is tevens door een extern bureau een risicoanalyse uitgevoerd. Deze risicoanalyse is uitgevoerd in opdracht van het bestuur. De inventarisatie, analyse en beoordeling van de risico's is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de bestuurder, de controller en leden van de Raad van Toezicht van SCSOG. Met hen zijn meerdere gesprekken gevoerd. Deze risicoanalyse richtte zich op verzoek van SCSOG tot de volgende domeinen: personeelsbeleid, financiën, huisvesting.

De conclusie van het rapport luidde: "Het risicoprofiel van SCSOG wordt als gemiddeld beoordeeld. De financiële exploitatieresultaten zijn goed en worden beheerst, de vermogenspositie is goed tot zeer goed en het weerstandsvermogen is per ultimo 2018 naar verhouding goed. Dit is ook zichtbaar in de kengetallen.

Risico	Mogelijke impact
Het ernstige, en de komende jaren toenemende, lerarentekort	Hoog
De toename van de werkdruk en het ziekteverzuim	Midden
Kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering door afhankelijkheid van externe partijen	Midden
De knelpunten in de huisvesting in relatie tot de uitvoering vanuit een integraal huisvestingsplan gemeente Groningen	Midden
De toenemende eisen vanuit wetgeving t.a.v. de verwerking van persoonsgegevens	Laag

Het eigen vermogen bevat een algemene reserve en bestemmingsreserves. Deze reserves zijn bedoeld voor bedrijfscontinuïteit en het opvangen van financiële tegenvallers. SCSOG is op de getoetste domeinen in control.

Ofschoon het risicoprofiel gemiddeld is, staat SCSOG voor een aantal substantiële investeringen in de gebouwen. Deze investeringen vormen het grootste financieel risico voor SCSOG. Het tweede grootste risico betreft het hoger dan landelijk ziekteverzuim. Het derde grootste risico betreft het personeelstekort. De afgelopen jaren heeft SCSOG maatregelen genomen om het potentiële personeelstekort te beheersen. Het blijft lastig om in deze periode van landelijke schaarste aan bijvoorbeeld leerkrachten om goed gekwalificeerd personeel te werven en te binden aan SCSOG."

De reservepositie

Binnen de stichting zijn we al langere tijd in gesprek over de reservepositie van de stichting, de risico's die we lopen en de bestedingsruimte die er is om impulsen te geven aan het onderwijs. Het huidige beleggings- en spaarklimaat was in 2019 aanleiding om met de raad van toezicht in gesprek te gaan over de inhoud van het treasurystatuut. Hierbij speelde de maatschappelijke discussie over 'bovenmatige reserves' bij onderwijsinstellingen ook een rol. In dat kader hebben we in 2019 een risicoanalyse laten uitvoeren door Bureau Samengroei. Hieruit kwam een gemiddeld risicoprofiel naar voren in combinatie met een (zeer) ruime reservepositie.

Dit gesprek werd in 2020 gesterkt door de publicaties vanuit OC&W over dit onderwerp en een ontvangen brief over toezicht vanuit OC&W over de besteding van de 'bovenmatige middelen' bij onderwijsinstellingen. De inspectie heeft een 'signaleringswaarde' ontwikkeld (zie hieronder), als toezicht/handhaving hierop gaan plaatsvinden dan valt SCSOG in de risicocategorie. De inspectie van het onderwijs heeft een 'signaleringswaarde' ontwikkeld om bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen te signaleren.

Deze signaleringswaarde wordt het 'normatief eigen vermogen' genoemd. De aanleiding hiervoor is de conclusie van de inspectie dat de reserves in het onderwijs geleidelijk toenemen.

Het normatief eigen vermogen wordt berekend op basis van de volgende variabelen:
- aanschafwaarde van de gebouwen;
- de boekwaarde van de resterende materiële vaste activa;
- de totale baten.

Het normatief eigen vermogen geldt alleen voor het publieke deel van het eigen vermogen. Privaat vermogen wordt buiten beschouwing gelaten. Als het eigen vermogen groter is dan het normatief eigen vermogen dan kan dit bovenmatig zijn. De inspectie van het onderwijs gaat in 2020 de signaleringswaarde gebruiken bij de beoordeling van de jaarcijfers over 2019. Vanaf verslagjaar 2020 wordt het bestuur gevraagd verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves in het jaarverslag. Hierbij moeten reserves boven het normatief eigen vermogen onderbouwd worden. Een voorbeeld hiervan is dat het bestuur spaart voor grote investeringen in de toekomst. De komende jaren wordt een bovenmatig eigen vermogen afgebouwd indien hier geen juiste onderbouwing voor is. Vanaf 2024 kan er gehandhaafd worden door het ministerie van OCW. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe het ministerie dit gaat doen.

Het volgende overzicht geeft de berekening van het normatief eigen vermogen bij SCSOG weer op basis van de jaarcijfers over 2020, conform de berekeningswijze van OCW.

Totaal eigen vermogen	€ 4.155.120
Privaat eigen vermogen	€ 1.478.691
Feitelijk eigen vermogen	€ 2.676.429
Normatief eigen vermogen	€ 1.255.447
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 1.420.982

De hoge reservepositie is deels te onderbouwen met de risico's die de stichting loopt en voor een ander deel van de reserves zal een bestedingsplan geschreven worden om de opgebouwde reserves in te zetten voor het onderwijs.

Om te voldoen aan de eis tot planvorming voor de bovenmatige middelen en om vorm te geven aan het gespreksonderwerp binnen de stichting, is er in de meerjarenbegroting vanaf 2021 jaarlijks een bedrag van € 200.000 opgenomen voor investeringen/impulsen in het onderwijs. Hiervoor kunnen plannen ingediend worden vanuit de scholen. De meerjarenbegroting incl. de 'projectenpot' en de eigen bijdrage in de nieuwbouw van De Fiduciaschool vormen samen een eerste aanzet voor een verder uit te werken bestedingsplan. Door het bestuur is in 2020 met de GMR en met de raad van toezicht het gesprek gevoerd over de reservepositie en over de totstandkoming van een bestedingsplan. In 2021 zal dit bestedingsplan worden opgesteld in zorgvuldig overleg met de verschillende gremia.

Fotografie: Arjo Stokman, Vormgeving: PuurlDee - Team voor strategie en design

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen
Contactgegevens:
Eenrumermaar 4
Postbus 70 130
9700 AC Groningen

Website:
www.scsog.nl

SCSOG